

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b. telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Roke proč od naše zemlje

Nekaj o agrarnih konferencah.

V Parizu se vrši nova poljedelska konferenca, na kateri je poleg drugih 23 držav zastopana tudi naša država po dr. Pilji. Konferenco je sklical odbor za proučevanje vseevropskega vprašanja, kateremu predseduje Briand. Akoravno so stotine raznih konferenc, s katerimi je prenapolnjena povojna doba, povzročile med ljudstvom neko globoko brezbržnost za vse vrste mednarodnih posvetovanj, se nam zdi vredno, da slovensko ljudstvo opozorimo s posebnim poudarkom na razgovore, ki se vršijo zadnje mesece enkrat na vzhodu potem zopet na zapadu pod firmo agrarnih konferenc.

Lani, avgusta meseca, sta se vršili v Romuniji dve zaporedni poljedelski konferenci, med katerima pa ni bilo nikake notranje zveze. Prva je zborovala v Sinaji na povabilo romunske vlade in si je postavila nalogo proučevati možnost za razpečevanje žitnih pridelkov. Tam se je sprožila misel, da bodo morale poljedelske države ne glede na politična prijateljstva stopiti skupaj in najti nek način sodelovanja, da spravijo svoje pridelke na inozemski trg. Iz razgovorov se je izcimilo čisto naravno načelo, da naj poljedelske države ponudijo svoje žito v prvi vrsti onim industrijskim državam, ki največ svojih pridelkov izvažajo v naše kraje. Do ut des. Kolikor ti meni odkupiš, toliko jaz tebi. Znano je, da sta na podlagi teh pogovorov Romunija in Jugoslavija septembra 1930 tudi sklenili neke vrste carinsko zvezo in ustanovili skupne prodajne centrale, ki naj stopijo v funkcijo julija 1931.

Poleg teh nekako zasebnih konferenc se je vršila na inicijativno Društva narodov še druga v Bukarešti, ki se je nadaljevala potem koncem avgusta 1930 v Varšavi. Tam so razgovori šli mnogo bolj v širino, češ poljedelska kriza je evropski problem in se mora tudi iz evropskega vidika rešiti.

Proti prvemu načrtu, imenujmo ga sinajskega, ki je imel v vidiku zgolj gospodarske interese, se je takoj dvignil močan val protestov. Češko-slovaška se je naravno protivila izvedbi načrta, ki bi jo bil kot skoroda najvažnejšo izvozno industrijskih pridelkov prisilil na škodo svojega lastnega poljedelstva kupovati žito pri svojih zavveznicah politične Male antante. Gospodarska Mala antanta ni mogoča. Za njimi se je oglašila Francija iz strahu, da bi gospodarske potrebe ne privedle do politične pregrupecije na vzhodu. Poslala je v novembru 1930 svojega poljedelskega ministra Flandina na evropski vzhod, da vprašanje preštudira osebno. Za njim se je podal na potovanje bivši minister Yves Le Trocquer, ki je tekom decembra 1930 prepotoval srednjo Evropo in proučeval gospodarski položaj in načine, kako bi bilo mogoče ublažiti krizo, ne da bi bilo treba vporabljati gospodarske zveze, ki bi ne odgovarjale političnim zahtevam.

Ofenziva je dosegla svoj višek v Zenevi, januarja 1931, ob priliki zasedanja Sveta Društva narodov. Po pisanju ženevske revije »Pax« je čsl. delegat dobil od strani jugoslovanskih in romunskih delegatov slovesno obljubo, da se imenovani dve zaveznici ne bosta spuščali v nikake gospodarske zveze z Madjari brez predhodne odobritve od strani čsl. vlade. Dne 17. januarja je prispel pa še francoski minister Loucheur z velikanskim načrtom mednarodne agrarne banke, ki naj vlije olja na mizerijo, samo da v političnem oziru ostane vse pri starem. Briandov vseevropski odbor je ta načrt z zanimanjem sprejel v proučevanje. Svet Društva narodov pa je imenoval poseben agrarni odbor, ki naj meseca maja 1931, ko se bo svet zopet sestel, referira o tej agrarni banki in o njenem funkcioniranju.

Za enkrat je vprašanje tega mednarodnega denarnega zavoda še zavito v neprodirljivo meglo, vendar se je dalo ugotoviti toliko, da je zamišljen temeljni kapital 25 milijonov zlatih frankov z rezervami v isti višini. Kdo bo prispeval v kapitalu, dali bodo to države, ali pa privatni bančni zavodi, še ni znano. Banka bi izdala obligacije, katere bi obrestovala po 6 odstotkov.

Za vzhodnoevropske države, ki so do sedaj zaman iskale zunanega posojila pod običajnimi garancijami, je seveda zelo zanimivo, da so se naenkrat odprla vrata in da so se pokazale perspektive za močan dotok zapadnega denarja v te kraje. Kakšni momenti so morali vplivati na ta preokret, kakšne garancije so se morale ponuditi oziroma kakšne druge, do sedaj še neuporabljene garancije so se morale pojaviti, da se je demarkacijska črta, preko katere denar preje ni mogel ali ni hotel, naenkrat podrla?

Po našem mnenju je prvi vzrok možnost, da se denar, katerega je na zapadu v izobilici in mora tam celo lenariti, koristno naloži po 6%. V Franciji dobiš danes denarja po 3%. Banka bo denar posojala naprej »prizadetim državam« po 8—10%, kar odpira lepe perspektive za našega kmeta, ki v najboljšem slučaju ne bo dobil posojila pod 12%.

Drugi vzrok leži v načinu, kako bo banka funkcionirala. Komu bo posojala? Neposredno kmetu ne. Neposredno denarnim zadržam tudi ne. Porej bo denar posojala »prizadetim državam«, ki ga bodo splavile v posebne od države kontrolirane zavode, hipotekarne banke, agrarne banke, zemljiške banke itd. ter ga od tam kanalizirale med »prizadete in pomoči potrebne kmete«. Posojilo bo torej sprejela država. Proti kakšnim garancijam? Proti »zelo resnim garancijam, ki so lahko tudi zemljiške vknjižbe« (Pax 19. jan. 1930). Garantirala bo torej zemlja. Nad našo zemljo visi

Krščanski zapad, zdrami se!

Boljševiki izdali 3 milijarde za brezbožni tisk — Na Dunaju 120.000 odpadnikov — Framasonstvo

Dunaj, 24. febr. Nima samo sovjetska Rusija zveze brezbožnikov, ni samo v Moskvi brezbožna centrala in niso samo ruski boljševiki, ki oznanjajo odpad od Boga ter vzgajajo mladino k brezbožstvu.

Te dni se je na Dunaju vršila konferenca socialno demokratskih svobodnemislelnih organizacij, katere se je udeležilo nad 400 delegatov. Posebno pozornost je vzbudilo poročilo tajnika, ki je v zmogljivem tonu oznanil, da preteklo leto zaznamuje okrog 10.000 izstopov iz Cerkve in sicer samo na Dunaju. S tem bi število odpadnikov znašalo na Dunaju 120.000, med njimi do deset tisoč samih otrok. Teh 120.000 brezvercev gotovo niso sami bivši katoličani, ampak se nabirajo iz raznih veroizpovedanj. A kljub temu je visoko število brezvercev presenetilo. Za brezbožno internacionalno se trudijo tako socialisti kakor komunisti, le da komunisti nastopajo bolj odkrito, socialisti pa z nekoliko večjo previdnostjo in taktiko.

Znano je, da je središče brezbožne propagande Moskva, kjer je leta 1926 bilo organiziranih 120.000 brezbožcev, leta 1929 pa znaša njihovo število po uradni statistiki že 4.000.000. Boljševiki napovedujejo, da bodo z izvedbo petletnega gospodarskega načrta izvedli tudi petletno protiverbovsko akcijo in računajo, da bo leta 1933 v sovjetski Rusiji že 12 milijonov brezbožnežev. Enaka boljševizacija delavskih mas se vrši tudi drugod in povsod sta njena glasnika socialna demokracija in komunizem. V Avstriji je štela brezbožna organizacija dosedaj 42.000 članov. V Nemčiji pa štejejo socialistične brezbožne organizacije okrog 600.000 članov, komunistične pa približno 100.000. To so pa seveda samo zavedni in organizirani brezbožneži, ker takih, ki niso člani nobene religije, je mnogo več.

Dokler je bil prelat Seipel zvezni kancelar, se je farizejsko navajalo med delavstvom to kot vzrok za odpadniško propagando. Od takrat pa imamo v Avstriji že četrto vlado brez Seipela, pa se propaganda za odpad vrši z nezmanjšano silo dalje. Obubožanim masam se jemlje še zadnje, kar imajo, vera njihovih očetov, ki jih je v najtežjih dneh držala po koncu in ohranjala v njih vero v večno pravičnost in boljšo bodočnost. Potrtim in obupanim pridigati obup ni nobena umetnost, pač pa zločin, ki se vrši na pomilovanja vrednih revežih, ki bodo sedaj šele počeli brezbožno orožje v rokah temnih sil.

O Moskvi smo navajali govoriti kakor o neki daljni nesreči, ki nas zaenkrat še ne zadeva veliko. Toda slepi bi bili, ko bi po vsem tem ne opazili, da sta Berlin in Dunaj postala dve mogočni podružnici Moskve, iz katerih se širi brezbožstvo in boljševizem na zapad. Krščanski zapad, zdrami se!

Moskva, 25. febr. Po najnovejših podatkih znaša naklada dnevnika »Izvestije« 1 milijon, »Pravda« se tiska v 1.300.000 izvodih in uradno kmečko glasilo »Krestjanskaja gazeta« je dosegla naklado 2.250.000 izvodov. Poleg teh velikih listov obstoji v Rusiji še 700 komunističnih časnikov s skupno naklado 22 milijonov. Narodnim manjšinam v Ukrajini, Beli Rusiji, ob Volgi, Srednji Aziji in Kavkazu namenjeni dnevniki, ki se tiskajo v materinščini, imajo naklado 6 milijonov. Za tatis

boljševičkih tednikov in revij so v preteklem letu porabili 925 milijonov tiskovnih pol. K tem je treba prišteti še glasila brezbožnikov, ki so v preteklem letu izšla v 7 milijonih izvedih. Skupno se je porabilo v preteklem letu za ves boljševički tisk 135.000 ton papirja, ki je stal okoli 3 milijarde 335.000 Din.

Ko gre za tisk, boljševiki ne štedijo. Dobro se zavedajo, da je časopisje poglavito orožje v moderni politični borbi in da je vsaka vladavina, ki ne razpolaga z lastnim tiskom, v kratkem obsojena na smrt. Boljševički listi so vsi glasila stranke. Njihov namen je, da vzgajajo državljane v duhu komunističnih nauk. Imajo pa pravico tudi kritizirati vlado in državno upravo, kadar bi se ti na delu oddaljili od pristnih komunističnih načel, ki jih čuva stranka. S svojim tiskom boljševiki povsem obvladajo maso in jo lahko po svoje informirajo glede vprašanj gospodarske, domače in zunanje politike. Tako ustvarjajo tako zvano javno mnenje.

London, 25. febr. Neko tukašnje glasilo proročarjev prinaša podatke o razmahu proročarstva v Evropi in Ameriki. Ako je poročilo točno, obsega velika angleška loža 4547 lož, to je 85 več kakor prejšnje leto. V Londonu delujejo 1102 loži. Newyorška velika loža, ki bo v kratkem praznovala 150 letnico svojega obstoja, šteje 1015 lož s 346.000 člani. V londonski in newyorški loži je osredotočeno delovanje vsega proročarstva na svetu. Berlinska loža ima 12.000 članov, dunajska pa le 2300.

Admiral Guepratte

Belgrad, 25. febr. 1. Admiral Guepratte, ki je predmet največjih simpatij v Belgradu, je danes dopoldne najprej odšel k »Spomeniku hvalečnosti Franciji«, kjer ga je pozdravila velika množica ljudi. V prisrčnih besedah in očitno ganjen je odgovoril admiral Guepratte in nato odšel na pokopališče, kjer so pokopani francoski vojaki, ki so se med vojno borili na solunski fronti.

Dopolne je bil sprejet od predsednika vlade, generala Živkovića, popoldne pa se je vršil slavnosten sprejem na belgrajski občini. Zvečer je bil v hotelu »Srpski kralj« banket, ki so mu prisostvovali najodličnejši zastopniki belgrajske družbe in številni ministri. Na banketu so bile izrečene obojestranske prisrčne zdravice in se je ponovno dokumentiralo prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo.

Tržaška luka propada

Trst, 25. febr. Z. Promet v tržaški luki iz leta v leto pada. Ta padec je postal katastrofalen. Po uradni statistiki pokrajinskega gospodarskega sveta v Trstu je padel promet v januarju 1931 na ton 3.475.000 od 4.365.000 v januarju 1930. Potemtakem je padel promet za eno četrtino. Radi tega so javna skladišča dobila dovoljenje, da na vsakega potnika, ki potuje skozi Trst, pobirajo 1—30 lir po daljavi pota, da bi se ta primanjkljaj nadomestil.

Kolika je nemška armada

Berlin, 25. febr. AA. Wolf odločno demantira številke, ki so bile iznešene v proračunski debati finančnega odbora francoske zbornice. Tam so podarjali, da ima Nemčija 250 do 350 tisoč vojakov, torej prav toliko, kakor Francija. Nemška agencija pa trdi, da Francozi vedno štejejo v tej številki 150.000 orožnikov in policije, da tako določene številke. Nemčija ima samo sto tisoč vojakov in vsakega manj plačanih kakor Francija, ker jih ima Francija 106 tisoč, Nemčija pa 100 tisoč.

Castilci Andreja Holerja — veleizdajalci

Innsbruck, 25. febr. kk. Dne 20. februarja, na dan obletnice smrti Andreja Holerja, so skušali trije mladi Bolzanci ponoči položiti na spomenik tirolskega junaka Petra Mayrja venec z belo-rdečim trakom. Iz bližnje ognjeasne postaje pa so nanje streljali. Mladenci so zbežali, fašistična milica pa jih je zasledovala, ujela in uklenjene vrgla v ječo, ter se bodo sedaj morali zagovarjati radi veleizdaje.

Nesrečen predsednik republike

Havana, 25. febr. AA. Predsednik Machado je v zadnjih dveh dneh dvakrat ušel smrti. Včeraj ga je neki mladenič hotel ustreliti s revolverjem, a redarji so to pravočasno preprečili. Machado je mirno nadaljeval svoj govor, čeprav je dogodek razburil prisotne in izzval veliko senzacijo.

Osebnosti

Ljubljana, 25. febr. AA. Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič v petek dne 27. t. m. ne bo sprejemal strank zaradi službenega t. m. ne bo sprejemal strank zaradi službenega t. m. ne bo sprejemal strank zaradi službenega t. m.

Belgrad, 25. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za načelnika oddelka za gozdarstvo v ministrstvu za gozdove in rudnike v 1/3 inženjer Vojko Koprivnik, višji inšpektor tega ministrstva v 4a/1 in profesor na univerzi.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno. Višja temperatura. Večja nevarnost lavin.

Strahovlada v Litvi

Uvedba civilnega zakona - Zandari v cerkvi - Zahteve katoličanov

Kaunas, 23. februarja 1931.

Okrajni glavarji so bili te dni poklicani v notranje ministrstvo, da poročajo o razpoloženju med ljudstvom. Dasi je večina avetovala, naj se lok ne prenapenja, so bila vendar izdana še ostrejša navodila. Brez ozira na 88% katoliškega prebivalstva hoče nacionalistična vlada vpeljati civilno poroko. Škofje so z novim pastirskim listom opozorili vernike na določbe cerkvenega zakonika. Da bi zmanjšali vtis škofovske poslanice, so dali nacionalisti pred cerkvenimi vrati razdeliti na stotisoče letakov, v katerih slikajo civilni zakon kot koristen za cerkev, obenem pa naznanjajo, da bodo brez ozira na škofove in duhovnike izvedli svoj načrt. Da oplašijo duhovnike, se je naročilo žandarjem, da stenografirajo pridige. Veliko duhovnikov je zaradi pridig že bilo zasilanih in vlada grozi z zapori.

Ker prihajajo na državne urade neprestani protesti zaradi civilnega zakona, je vladno časopisje

in prav tako radio zagrozilo, da se bo vsakogar, ki zabavlja čez vladne odredbe, kaznovalo, češ, da zmanjšuje državno avtoriteto. Prav tako se potom radija poziva ljudstvo, naj ne posluša svojih škofov.

Zadnje dni so zaprli enajst katoliških dijakov. V Veliki noči bo vojno sodišče sodilo nadaljnjih osem dijakov in štiri duhovnike. Katoliško dijaštvo pa ne odneha od svojega zadržanja in izjavlja, da se pusti rajši do zadnjega zapreti, kakor pa da bi popustilo v stvareh, ki se tičejo njihove vesti, ugleda države in dobrobiti naroda. Obsojene dijake pošilja vlada deloma v ječe, deloma pa v koncentracijski tabor v Varniai.

Katoličani zahtevajo ob pravkar nastali vladni krizi od državnega predsednika Smetona sledeče: Povratek zakonitega reda, preklic kulturno bojnih odredb, zopetno vzpostavitev organizacij in vrnitev šol, ki jih je država poddrževala.

Ema Wilimaite.

Pretepi med akademiki v Avstriji

Innsbruck, 25. febr. d. Nasprotstvo proti nacionalnim socialistom, ki je tako izrazilo izbruhnulo v Nemčiji, se je sedaj že razširilo tudi na Avstrijo. Vodstvo so, tako se dozdeva, prevzeli akademiki. Na tukašnji univerzi je prišlo do pravih pretepov med krščanskim dijaštvom in nacionalisti, med katerimi se nahajajo tudi divji elementi hajmvera. Tirolska akademska mladina, ki v slavni tradiciji tirolske zgodovine lahko najde nebroj dokazov za pravilni, tihi, vztrajni in požrtvovalni patriotizem, se je prva dvignila proti terorju, katerega so hoteli vpeljati sicer maloštevilni akademiki, ki pripadajo nacionalističnim organizacijam. Krščansko misleče dijaštvo se je potem tiska obrnilo na javnost, ko pa to le ni izdalo, je razdelilo med meščane na stotine letakov, v katerih poziva ljudstvo, naj se vendar otresejo nacionalističnega terorja, ki je popolnoma nepotreben patrijotičnemu Tirolcu ne glede na to, da je poganski v svoji zamisli in v svoji taktiki.

Pomorski sporazum med Anglijo-Francijo bo vseeno mogoč

Pariz, 25. febr. kk. Henderson in lord Alexander bosta ostala v Rimu samo dva ali tri dni. Pred odpotovanjem iz Pariza je izjavil Henderson, da ima najboljšje upanje za srečen uspeh. Zato tudi v Parizu smatrajo odklonitev pariškega kompromisa za izključeno. Sklenjeni kompromis se opisuje takole: 1. Francoska skupna tonaža se določa na 630.000 ton in prekaša s tem italijansko tonažo za skoraj 160.000 ton. 2. Podmornice Francije se zmanjšajo na 53.000 ton, zato pa sme Francija graditi torpedovke in torpedne rušilce. 3. Proti graditvi nove francoske oklopne križarke s 23.000 tonami Anglija ne ugovarja. Na podlagi tega kompromisa bi lahko Francija letos gradila še sledeče ladje: 1 oklopno križarko za 23.000 ton, 1 križarko

za 10.000 ton in 2 ali 3 križarke po 6000 do 7000

Pariz, 25. febr. kk. Angleško-francoski mornariški kompromis še ni dobil končnoveljavne oblike, kakor si jo je prvotno zamislila Francija. Francoski politiki je bilo na tem, da tako hitro doseženemu sporazumu z Anglijo nemudoma definitivno obliko s tem, da Francija pristopi k londonski pogodbi od 22. aprila 1930. Na ta način bi bila postavljena Italija pred alternativo, ali tudi pristopiti k pogodbi, kar bi praktično pomenilo isto, kakor da bi bil dogovorjen sprejem dogovora med Francijo in Anglijo, ali pa, da se z nadaljevanjem mornariške kontraverze obremenijo pred vsem svetom z očitkom, da je edina odgovorna za nadaljevanje francosko-italijanskega tekmovanja v oboroževanju.

rence, da bodo preprečile, če bo potrebno, da se jim od zunaj ne vsili denar pod lepo firmo agrarnih posojil, ki pa bodo v obliki hipotek padla na našo zemljo in jo dušila. Zemlja, last kmetov, ne more in ne sme pod nobenim pogojem postati garancija za inozemska posojila. To je načelo, ki nas mora voditi.

Protisovjetska liga

Od našega pariškega dopisnika

Pariz, 25. febr. Informacije, ki jih je o razgovorih Hitlerjevih delegatov z nekaterimi francoskimi politiki pred nekaj dnevi sporečil vaš dopisnik »Slovenec«, se potrjujejo. Hitlerjevi delegati so stanovali v hotelu »Lutetia« in so imeli razgovore ne samo z več politiki francoskih levčarskih strank, ampak celo z nekaterimi vojaškimi osebnostmi.

Fakt je tudi, da sta se v Parizu mudila dva nemška centurmarja.

O teh razgovorih, ki so bili kajpada čisto neobvezni, se razširja v Parizu najbolj fantastične govorice. Pravi, da so Hitlerjevi delegati Franciji pravo vojaško alianco. Zveza bi naj imela defenzivni značaj proti Rusiji, oziroma proti ruski pjaltilski in dumpingu. Če bi bilo treba vojaške operacije, bi se sestavila francosko-nemška armada pod vrhovnim poveljstvom francoskega generala — baje naj bi to bil Janin — šef generalnega štaba pa naj bi bil Nemeč. Baje so Hitlerjevi delegati odpotovali v Berlin, odkoder pa se bodo zopet vrnili v Pariz, da te interesantne razgovore nadaljujejo.

Se druge podrobnosti se pripovedujejo: da naj bi odstopila tako Briand kakor Curtius, da s temi načrti soglašajo tudi že nekateri politiki desnice, da naj bi francosko-nemška protiruska armada štela 500.000 Francozov in 300.000 Nemcev, da se ima ta armada z najmodernejšimi sredstvi oborožiti itd.

S tem so v zvezi ponovne govorice o odstopitvi poljskega koridorja in Gdanskega Nemčiji. To je stalen refren nemških nacionalistov. Kaj so jim njihovi francoski prijatelji od svobodomiselnega kartela na to odgovorili, ni znano. Da pa se te govorice jemljejo resno, dokazuje nedavna debata v poljskem sejmiku, kjer so govorniki s skrbjo in ogorčenjem zavračali internacionalno kampanjo proti Poljski, ki jo vodi zapadno časopisje proti tej državi zaradi znanih dogodkov v zaporih v Brestu, kjer so mučili poslanca opozicije.

Človek bi te stvari imel za gole senzacije listov, ki v teh slabih časih lovijo naročnikov, toda

Nemci med seboj

Nacionalisti in komunisti se kol'je o — Krvave manifestacije po vsej državi

Berlin, 25. febr. Spopadi med pristaši ekstremističnih strank se čedalje množijo. Politične strasti so tako vzplamtele, da so razneti strankarji pričeli uveljavljati svoje ideje kar z orožjem in uprizorjati v nekaterih krajih prave poluile bitke. Tako poročajo iz mesta Zittau, da je prišlo med hitlerjanci in komunisti do hudih spopadov. Policija je morala nastopiti z orožjem. Pri spopadu je bil ubit neki mimoidoči polnik, po poklicu ključavničar, in ranjeno je bilo 23 demonstrantov, dva orožnika in dva policijska uradnika. Policija je aretirala nekega Kopala, češkoslovaškega državljana in ga dolži umora, ta pa odločno zatrjuje, da je nedolžen. Na drugem mestu je policija strelala na demonstrante; eden je bil zadet v nogo. Po izpovedi prišle so komunisti metali proti hitlerjancem, ki so nosili goreče baklje, z bencinom napolnjene steklenice. Enemu hitlerjancu se je užgala obleka.

V Berlinu so narodni socialisti priredili žalno manifestacijo za dijakom Wesselom, ki so ga pred letom umorili komunisti. Pred pokopališčem so se hitlerjanci spopadli s komunisti. Ti so navali na nekega policijskega stražnika in ga zlostavili.

V mestu Ockerhausen so se narodni socialisti spoprijeli s pristaši drugih strank. Pri tem je bilo 14 oseb težko ranjenih.

V Bad Bramstedtu je 130 reichsbannerjev navadilo na 28 stahlhelmovcev. Dva od teh sta obšla težko ranjena, pet drugih pa je zadobilo le lahke rane.

Ko so se v Stuttgartu hitlerjanci vračali z nekega zborovanja, so se spopadli s komunisti. Vmes je posegla policija. Nekaj narodni socialist je dobil poševni strel v glavo, policijskemu naredniku pa je krogla predrila trebuh.

Zahteve tekstilne industrije

Belgrad, 25. febr. AA. 23. t. m. je bila pod predsedstvom Vladimirja Ilića glavna skupščina Zveze tekstilne industrije kraljevine Jugoslavije. Udeležili so se je zastopniki iz vse države. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje pet točk.

Prva točka prosi, da kraljevska vlada po zgledu drugih držav podpira industrijo, zlasti tekstilno, ki je življenjski element domačega gospodarstva, ker zaposluje domače delavce in predeluje domače sirovine, važna pa je tudi za obrambo države. Posebno prosijo tekstilni industriji zaščite pri sklepanju mednarodnih trgovinskih pogodb.

Druga točka prosi posebnih ukrepov zoper prenašanje starih tovarov s starimi stroji v našo državo, ker so konkurenca mladi in potrebni domači panoi industriji; tu se Zveza sklicuje na primer kraljevine Romunije.

Tretja točka podpira zahteve ostalih industrij, vprašanih zakona o industrijskih akcijah in industrijskem kreditu.

Četrta točka se protivi uvedbi zavarovanja delavcev za starost in prosti, da se sedanji zakon o delavskem zavarovanju ne izpremeni, in sicer zaradi navedenega gospodarskega položaja. Iz istega razloga prosi resolucija v

peti točki, da se pri zakonu o skupnem davku na poseleni promet kol najnižja stopnja ne vzame 1%, nego 5%.

Pravilnik o popisu prebivalstva

Belgrad, 25. febr. AA. Na podlagi čl. 14. zakona o popisu prebivalstva, kmetijskih gospodarstev in živine z dne 30. januarja 1931 je predsednik ministrstva sveta in minister za notranje zadeve predpisal pravilnik za izvršitev popisa prebivalstva, kmetijskih gospodarstev in živine v kraljevini Jugoslaviji na dan 31. marca 1931. Pravilnik ima 60 paragrafov skupno z navodili in popisnimi obrazci.

Mednar. kmetijska konferenca

Belgrad, 25. febr. 2. Od 5. do 8. junija bo v Pragi mednarodna kmetijska konferenca, ki se je bodo udeležili tudi zastopniki naših kmetijskih organizacij. Zastopniki 60 kmetijskih odborov iz slovenskih držav se bodo udeležili te konference. Zelo je zanimanje za delo te konference zelo veliko.

teh glasov je preveč, da bi se mogli smatrati kot izmišljotina brez vsake podlage. Značilno je tudi, da mnogi tako levčarski kakor desničarski listi proti zvezi z Nemčijo resno polemizirajo. Ob tej priliki je treba beležiti sledeči posebno značilni fakt:

Ti listi so napadli senatorja Lémeryja, češ, da je tudi on prisostvoval konferencam v hotelu »Lutetia«. Senator zdaj odgovarja, da pri konferencah s hitlerjanci ni bil navzoč, pač pa da je imel razgovore z nekaterimi nemškimi intelektualci, industrijci in akademiki. Ti da so sprožili misel »Zveze evropskih interesov«, o čemer da je on poročal ministru Briand. Ti nemški intelektualci in gospodarstveniki da so predlagali francosko-nemško antanto v obrambo evropske kulture in gospodarstva pred sovjeti. To misel da on pozdravlja kakor jo pozdravlja tudi večina francoskega naroda. Nemci da so rekli, da revizije mirovnih pogodb ne bodo več sprajljali na dnevni red.

Nekaj je na celi stvari torej le bilo.

Danes se je zanimanje za te tajinstvene razgovore umaknilo zanimanju za pogojanja, ki so se začela v Rimu med g. Mussolinijem in angleškim ministrom za zunanje zadeve Hendersonom ter šefom angleške admiralaritete Aleksandrom. Tisti francoski politiki, ki propagirajo antanto z Nemčijo, so optimisti in menijo, da bi pristop Italije k francosko-angleškemu načrtu pomorskega sporazuma lahko pomenil prvi realni korak k ustvaritvi vseevropske zveze proti sovjetom. Ta zveza da je nujni postulat sedanosti, ko hčrjo sovjeti razdore in razpore v Evropi izrabiti za svojo antikulturno in gospodarsko ofenzivo proti evropskim narodom.

Glede vprašanja poljskega koridorja pa se splošno naglašja, da morajo nemški nacionalci to misel definitivno opustiti, ker je Poljska v vprašanju evropske aliance eden najvažnejših činiteljev. Ko vendar tvori najbolj izpostavljen predstraž Evrope proti Moskvi. Nemčija in Poljska morata postati najboljši prijatelji.

V Duisburgu je tudi prišlo do hrupnih demonstracij. Teško je bil ranjen en policijski uradnik; dobil je strel v trebuh.

Berlin, 25. febr. kk. Danes je prišlo, ko se je vršil po komunistih prirejeni svetovni dan brezposelnih, do velikih izredov in pustošenj. Že dopoldne so brezposelni obmetavali s kamenjem avtomobil, na katerem se je peljalo policijsko močito. Policija je oddala nekoliko streljav za strah in je potem množico razgnala z gumijevkami. Opoldne se je v severnem okraju Wedding zbralo okoli 400 komunističnih mladih fantov, ki so prevrnili vozičke cestnih branjenecv in jih izropali. Nato so policijo, ki je prihitela na konjih, obmetavali s kamenjem in hudo poškodovali enega stražnika. Ob enem je množica tam oplenila tudi trgovino z mlečnimi izdelki. Policija je sicer tu končno razpabila množico, na več drugih krajih pa so demonstranti oplenili osem trgovin z živili.

Dunaj, 25. febr. kk. Komunistične demonstracije na Dunaju so bile brezpomembne. Komunisti so spravili skupaj kvečemu 2000 mož. Njihov pohod po Ringu je kljub ogromnim napisom ostal brez učinka. Samo na enem kraju je prišlo do incidenta, ker odhajajoči komunisti niso hoteli sprevoda razpustiti. Policija je aretirala več oseb.

Leipzig, 25. febr. kk. Na Folkmarisdorfer Marktu je danes pozno popoldne prišlo do hudega spopada med komunisti in policijo. Policija je prišla končno v toliko stisko, da je morala rabiti strelno orožje. Ko je hitro prišel na pomoč oddelek 250 mož in napravil red, se je pokazalo, da je obležalo na mestu 20 oseb. Tri osebe so bile mrtve, osem pa hudo ranjenih, med njimi en otrok.

Strahovita neurja

Pariz, 25. febr. AA. Na Sredozemskem morju divja silen vihar. Francoska torpedovca »Borde-lais« je klicala na pomoč, ker so se pokvarili stroji in ne more naprej. Na pomoč so ji poslali 4 torpedovke in vlačila, ki pa se je vrnil, ker se ji ni mogel zaradi razburkanega morja približati. — V bližini Banylusa je moralo pristati na razburkanem morju francosko potniško letalo, ki leti med Alžirjem in Marseillem. Na pomoč mu je prihitel španski parnik, ki ga je skušal remorkirati v luko. Pri tem se je pa vrv utrgala, nakar je vihar odgnal letalo na odprto morje. Boje se, da je letalo izgubljeno in da so pilot in potniki utonili.

Innsbruck, 25. febr. kk. Ortlersko gorovje je radi visokega snega in snežnih plazov odrezano od ostalega sveta. Pri Sterzingu je snežni plaz ubil znanega alpinista dr. Mezzalama. V Pustriški dolini je bilo toliko plazov, da je cesta zasuta s snegom do 10 m visoko, tako da bodo morali izkopati predor skozi sneg, da se bo mogel zopet otvoriti promet.

Drobne vesti

Miami, Florida, 25. febr. AA. Atletska komisija v Newyorku je sklenila, da boksač Carnera mora nastopiti 5. marca proti Maloneyju. Carnera bi rad odgodil dvoboj in pravi, da je bolan.

Pariz, 25. febr. AA. Te dni so kazniške oblasti odpremile na takozvani Hudčev otok 676 kaznjencev. Med temi je 41 bivših bančnih uradnikov, ki so bili zaradi goljufij in pon-verb obsojeni na več kot 10 let.

Rim, 25. febr. AA. Zaradi vrtikega snega se pojavljajo v nekih krajih volkovi v ravnini. Te dni so jih opazili na delžni cesti Rim-Neapelj.

Kronstad, 25. febr. AA. V tukajšnji kinematografski tvornici se je pripetila strahovita eksplozija. Trije igralci so bili ubiti, mnogi poškodovani. Škoda je ogromna.

New Delhi, 25. febr. AA. V tukašnjih političnih krogih poročajo, da je indijska vlada dala afganistanskemu kralju Nadir-Kanu večje brezobrestno posojilo. Vrh tega je prejel 10.000 pušk z municijo. Posojilo bo kralj porabil za stabilizacijo denarja, orožje pa da pre-aga nemirna plemena na afganistanskem meji Indije.

Nov izseljenski zakon

Minister Preka hvalevredno uzel v roke rešitev izseljenskega vprašanja

Belgrad, 25. febr. AA. Konferenca o izseljeniškem zakonu v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje se je vršila na poziv g. ministra dr. Nikole Preka 20. in 21. t. m. Konferenca je imela nalogo, da da osnovi izseljeniškega zakona, o katerem je že razpravljaj zakonodajni svet, končno odločijo.

Na konferenci so razpravljali o pojmu izseljenca, to je o osebi, ki iz kraljevine Jugoslavije odhaja na zaslužek v inozemstvo, bodisi v izvenevropske ali evropske države. Nato so razpravljali o pojmu vračajočih se, to je o osebah, ki se po zaslužku v inozemstvu vračajo v domovino, dalje o pojmu priseljencev, to je o tujih državljanih, ki prihajajo v Jugoslavijo zaradi zaslužka. Razpravljali so dalje o vprašanju reorganizacije državne izseljeniške službe v inozemstvu, da organi te službe pridejo čim bolj v kontakt z našimi izseljenci. Ti organi bi morali obiskovati naselbine izseljencev in čim bolj preočati o tem, kar so opazili. Ti organi bi se morali izbirati v prvi vrsti iz vrst pravnikov in imeli nalogo proučevati pravo, posebno privatno, v državah, kjer služijo. Za člane izseljeniškega sveta bi se moralo jemati osebe, ki se bavijo z izseljeniškim vprašanjem in predstavniki izseljeniških organizacij ter gospodarskih ustanov. Dalje so razpravljali o eliminaciji onih delov zakonske osnove, ki se nanašajo na useljevanje tujih delavcev in na notranjo kolonizacijo, ker bi se ta material moral obdelati v posebnem zakonu. Prevladovalo je mišljenje, da bi se morale opustiti odredbe, ki predvidevajo zavarovanje za primer smrti in brezposelnosti v primerih, ko po enoletnem bivanju v državi useljenci padajo v breme izseljeniškega fonda, ker ta fond ne bi mogel nositi takega rizika. Po izseljeniškem zakonu bo izdelan pravilnik, da bi se kodifikacija pravnega materiala selitve urenila primerno razvoju emigracijskih uprlik v naši državi in prigodila duhu vse zakonodaje kraljevine Jugoslavije.

Pred stavko v Španiji?

Madrid, 25. febr. kk. Danes zvečer je bil nedoma sklican ministrski svet, posebno zaradi problema železničarjev, ki postaja nevaren. Zdi se, da nameravajo železničarji uresničiti svojo grožnjo s stavko, ker je vlada dovolila samo majhno zvišanje mezd. Včeraj zvečer je vlada odredila mobilizacijo vseh železniških polkov in poklicala vse rezerve. Če bi res prišlo do stavke, bi utegnla imeti resne politične posledice. Letalski major Franco, general Quipo in šest drugih visokih častnikov je bilo izgnanih iz vojske, ker so zaradi revolucionarnega delovanja zbežali v inozemstvo.

„Komunistični dan“

Sofija, 25. febr. kk. Komunistične demonstracije so po vsej Bolgariji potekle popolnoma mirno. Okoli 8 zvečer je hotelo okoli 100 mladih komunistov prirediti demonstracije po ulicah, policija pa jih je takoj razgnala in več oseb aretirala. Policija je pri tem oddala več streljav za strah.

Praga, 25. febr. kk. V Češkoslovaški so bile danes v industrijskih okrajih povsod demonstracije komunistov, ki so pa potekle brez resnega motenja miru. Policija, orožništvo in vojaštvo je bilo pripravljeno. Večinoma je zadostoval že nastop orožništva, ki je vse demonstracije zadušil v kali. Ob češkoslovaško-nemški meji je bila stroga mejna kontrola, da se prepreči prehod nemških komunistov na Češkoslovaško. Tudi v Pragi je bil popoln mir.

Budimpešta, 25. febr. kk. Nameravane komunistične demonstracije so popolnoma izostale radi strogih odredb policije. Policija je zaprla 70 oseb, ki so opoldne hoteli na Elizabetnem Ringu prirediti demonstrativen obhod.

Pariz, 25. febr. kk. Velike komunistične demonstracije so do sedaj v Parizu in po deželi potekle normalno. Nikjer ni bilo med delavstvom govora o kakih stviki. Kljub temu je bilo v Parizu in okolici aretiranih okoli 75 ljudi, ki so skušali pred tovarnami hujstati. Med aretiranci je tudi 10 Italijanov, ki so bili takoj izgnani.

Ljubljanski proračun za 1931

Kakor smo že poročali, določa ljubljanski proračun v rednem in izrednem prometu izdatke v višini 97 milijonov Din. Na redni promet odpade 50,6 milj. Din potrebitin (1930 48,5 milj. Din) in 49,5 milj. Din dohodkov (s presežki dohodkov v proračunu občinskih podjetij) v primeri s 37 milj. dinarjev v letu 1930.

V posameznih oddelkih so bile potrebštine sledeče (v milijonih dinarjev): v oklerajih podatki za 1930: splošna uprava 9,2 (8,7), mestna poslopja in zemljišča 3,4 (4,1), davščine, takse in drugi stroški 5,7 (6,35), občinska posojila 6,3 (4,8), ceste, ulice in trgi 9,8 (10,6), socialno skrbstvo 5,1 (4,5), zdravstvo 1,8 (1,4), šolstvo 4,1 (4,15), znanost, umetnost in prosveta 0,6 (0,2), prenesen delokrog 2,1 (0,6), mestna delavska zavarovalnica 0,6 (0,5), razno 2,0 (2,1). Kritje pa je sledeče: splošna mestna uprava 0,04 (2,1), mestna poslopja in zemljišča 3,1 (3,1), občinske davščine, takse in drugo 35,6 (32,7), občinska posojila 3,0 (2,5), ceste, ulice in trgi 4,7 (4,6), socialno skrbstvo 0,3 (0,3), zdravstvo 0,45 (0,44), šolstvo 0,5 (0,5), delavska zavarovalnica 0,6 (0,6), razno 0,3 (0,3). Povišanje ozir. znižanje nekaterih proračunskih postavk je pripisovati prenosu nekaterih postavk iz enega poglavja v drugo.

Izpremembe.

Zvižanje proračuna za splošno mestno upravo je pripisovati večji potrebštini za redna razpredavanja in prevode urlužbenecv po novi službeni pragmatiki, nadalje za stvarne potrebštine. Med kritjem pa so poročoma odpadli zneski k upravnim stroškom, kar je ravno povzročilo zvižanje tega kritja. Vzdrževanje mestnih poslojlov bo v letu 1931 zahtevalo znatno marj stroškov, kakor v letu 1930. V pokritju je za namivo, da se je postavka: najemnina od mesnih poslojlov znižala za isto vsoto, za kolikor se je zvižala priznavalnina. Obresti efektov in hranilnih vlog bo občina dobila v letu 1931 85.000 Din v primeri s 65.000 Din v letu 1930.

Davščine in dokaide.

Mestni dohodarstveni urad izkazuje povečanje osebnih potrebštin od 2,1 na 3,1 milj. Din, stvarne potrebštine pa so se zmanjšale od 2,5 na 0,7 milj. Din, to pa radi izpada upravnega prispevka v znesku 1,9 milj. Lin. Zvižana je postavka za obroke, podpore in nagrade za nad 100.000 Din. Anuitete za posojila znašajo ca 0,2 milj. Din, prispevek amortizacijsnemu fondu 6% posojila pa 1,6 milj. Din. Med kritjem je narasel prebitek mestnih podjetij od 0,26 na 0,44 milj. Din. Do os občinskih davščin je proračunan na 28,9 milj. Din v primeri s 25,9 milj. Din za leto 1930. To povišanje je pripisovati predvrem, da znaša proračun za donos občinske trošarine in davščine na blagovni promet 19,9 v primeri s 18,5 milj. Din za leto 1930. Tržnina se bo zvižala od 12 na 1,6 milj. Din. Občinska doklada na državne davke bo znesla 7,2 milj. Din v primeri s 6,5 milj. Din za leto 1930 skupno računato, da bo to mešne davščine, dobičaki in prispele 36,6 milj. Din v primeri s 32,7 milj. Din.

rali izbirati v prvi vrsti iz vrst pravnikov in imeli nalogo proučevati pravo, posebno privatno, v državah, kjer služijo. Za člane izseljeniškega sveta bi se moralo jemati osebe, ki se bavijo z izseljeniškim vprašanjem in predstavniki izseljeniških organizacij ter gospodarskih ustanov. Dalje so razpravljali o eliminaciji onih delov zakonske osnove, ki se nanašajo na useljevanje tujih delavcev in na notranjo kolonizacijo, ker bi se ta material moral obdelati v posebnem zakonu. Prevladovalo je mišljenje, da bi se morale opustiti odredbe, ki predvidevajo zavarovanje za primer smrti in brezposelnosti v primerih, ko po enoletnem bivanju v državi useljenci padajo v breme izseljeniškega fonda, ker ta fond ne bi mogel nositi takega rizika. Po izseljeniškem zakonu bo izdelan pravilnik, da bi se kodifikacija pravnega materiala selitve urenila primerno razvoju emigracijskih uprlik v naši državi in prigodila duhu vse zakonodaje kraljevine Jugoslavije.

Angleška mornariška misija v Rimu

Rim, 25. febr. kk. Angleško mornariško misijo so sprejeli na kolodvoru zunanji minister Grandi, mornariški minister Ciriani in šef generalnega štaba mornarice, admiral Borsaglio z urodniki. Prisoten je bil tudi italijanski pooblaščenec Rosso, ki je zastopal Italijo v Londonu kot strokovnjak. Pozdrav je bil nadeše prirečen. Henderson se je odpravil s spremstvom v angleško poslanstvo, kjer bo slanoval. Proti oficijelnemu razgovoru bo jutri dopoldne. Pogajanj se bodo udeleževali za Italijo Grandi, Ciriani, Borsaglio in Rosso. Razgovor z Mussolinijem je predviden po končanih pogajanjih ali pa v primeru, če bi nastala posebne težkoče. V angleških krogih se smatra, da bo Henderson s spremstvom v soboto odpotoval domov.

Uspeh pol'ed. konference

Pariz, 25. febr. kk. Prva mednarodna agrarna konferenca je bila danes popoldne končana s tem, da sta bili sprejeti dve resoluciji. Prva resolucija ugotavlja, da predstavlja presežek pšenične letine v srednje — in vzhodnoevropskih agrarnih državah samo majhen del potrebe evropskega uvoza in da se niso samo one države, ki so redne odjemalke vzhodnoevropskega žita, temveč tudi one države, ki so do sedaj svojo potrebo krile drugod, izjavile za pripravljene, udeležiti se po možnosti nakupa razpoložljivih zalog. Druga resolucija govori o zalozah koruze in ječmena. Z zadovoljstvom ugotavlja ta resolucija, da se je cel vrsta uvoznih držav obvezala, da bo svojo potrebo za te predmete v bodoče krila v Evropi in da se vrh tega že sklepajo večji trgovski skleni, ki zagotavljajo prodajo skoro vsega presežka letine. Obe resoluciji je podpisala velika večina zastopanih držav. Kakor doznava vaš dopisnik, avtorizirane nemške strani, namerava nemška vlada že v najbližjem času na podlagi današnjih dogovorov začeti direktna pogajanja z donavskimi državami.

Pesojila.

Anuitete občinskih posojil zahtevajo v letu 1931 znesek 2,96 (1930 2,46) milj. Din. Za posojila, ki jih bo najeti, so proračunane anuitete na 1,3 milj. Din. Dolgovi pri Mestni hranilnici so znašali po stanju 31. decembra 1930 54,7 milj. Din in so večinoma 7% z izemo 1 milj. Din po 8½%, drugega pa 7 milj. Din po 8%.

Potrebštine za ceste so se zmanjšale od 10,6 na 9,8 milj. Din največ radi izpada zneska 0,7 milj. dinarjev za regulacijo Ljubljane. V ostalem so postavke v glavnem neizpremenjene. Dohodki od cest so zvižani od 4,6 na 4,7 milj. Din, čeprav odpade v letu 1931 priznavalnina mestne klavnice, ki je bila za 1930 proračunana na 0,35 milj. Din.

Socialno skrbstvo, zdravstvo in šolstvo.

Potrebštine socialnega skrbstva so povišane radi večjih izdatkov za starostno preskrbo in mladinsko skrbstvo. Zdravstvu je namenjeno v letu 1931 1,8 milj. Din (1,4) to pa predvsem radi 0,3 milj. Din bolniško oskrbnih stroškov (novoli) in postatke 100.000 Din za osrednjo protituberkulozno ligo. Izdatki kakor tudi dohodki v poglavju šolstvo so ostali v glavnem neizpremenjeni. Povišanje postavke »znanost, umetnost in prosveta« je pripisovati novi postavki 0,1 milj. Din za Narodno galerijo.

Pre'esen delokrog.

Tu so se zvižali osebni in stvarni izdatki Mestnega vojaškega urada in je za državno policijske določenih 1,48 milj. Din (prispevek za leto 1930 0,6, 1931 0,88 milj. Din), v primeri s 0,3 milj. dinarjev v letu 1930.

Izdatki za poklicno gasilstvo so znižani od 0,7 na 0,5 milj. Din, povečani pa so reprezentacijski stroški občine.

Izredni promet.

Izredni promet izkazuje 4,45 milj. Din potrebitin in ravnatoliko izdatkov. Izrazil se bo ostanek posojila za tlakovanje cest (ostanek znaša 1,2 milj. Din) za izvršitev tramvajskega pasu ob progah, od inv. posojila 1,6 milj. Din za most čez Mali graben in Gradaščico, za stranišče v Tivolju, za zbiralne kanale v Požni dolini in Šiški, za uređitev dohoda na Grad, nadalje 2,85 milj. Din za razne kanale (Vilharjeva cesta, Stara pot, Pod Rožnik itd.) 1,5 milj. Din za uređitev franiskan-skega mostu, zgradbo dveh brvi čez Ljubljano, eno čez Grubarjev prekop, za 3 mostove; 4,4 milj. dinarjev za regulacijo mesta, 0,8 milj. Din za napravo ograje pri koloniji na Vodovodni cesti 0,6 milj. Din za popravilo magistralnega poslopja (treba bo najeti še 0,7 milj. Din).

Nova posojila

bo treba naeti 2 milj. Din za regulacijo Ljubljane, 1,2 milj. Din za mehanizacijo cestne oskrbe, 1,37 milj. Din za gradbo novega uradnega poslopja za dohodarstveni urad, 0,2 milj. Din za nakup svea za uređitev sejmišča, l. obrok posojila (5 milj. Din) v znesku 2 milj. Din za zgradbo nove šole v sveokrižnem okraju. Skupno to je 9,8 milj. Din novih posojil.

Od cestninskega fonda je ostalo še 23,8 milj. dinarjev, kar se bo porabilo za tlakovanje cest, gradbo carinskih skladišč in gradbo stanovanjske kolonije za carinike.

Slovenski Hollywood v Ljubljani

Prvi slovenski film se pripravlja

Ljubljana, 25. februarja.

Ze pred nekaj leti si je prevzel turistiški klub »Skala« za naše skromne razmere skoro neizvršljivo težko nalogo: Napraviti film, ki bi pokazal nam samim krasoto naše zemlje in nanjo opozoril tujce iz vseh drugih držav. Ob drznih začetkih kluba so zmajevali mnogi trezno misleči, češ, ali ve klub, kaj se pravi snemati film naravnih krasot naše domovine, ali ve koliko to stane. Kljub temu, da so vsi tisti, ki so se pri klubu »Skala« zavzeli za to veliko idejo, dobro vedeli, kako težavno nalogo so si naprtli, zro jasno šele po poteku par let ogromne žrtve, ki so jih morali in jih še morajo doprinositi za produkcijo prvega slovenskega kulturnega filma.

Le malokdo ve, da raste po dokončanem snemanju na Gorenjskem in na naših planinah film v skromnem zatišju v klubovih prostorih »Skale« na Gosposvetski cesti. Trikrat na teden se zberejo člani filmskega odseka v klubu, čigar delavnica se spremeni v teh večerih v majhen filmski atelje, ki gotovo v ničemer ni sličen delavnici v Hollywoodu. Tu ni nihče plačan za svoje delo od 8 zvečer pa do 1 ali 2 ponoči. Prav tako ne vidimo nikjer velikih modernih aparatov za razvijanje negativnega filma, ali za kopiranje pozitivov. Vse razen najnujnejšega kopirnega aparata je zamislil in sestavil duša in očka odseka profesor Janko Ravnik, ki je s svojo silno vno, vsestransko zmožnostjo in nedosegljivo požrtvovalnostjo delal na prvem slovenskem filmu. Vsi njegovi sodelavci soglasno ponavljajo, da klubu velika ideja nikdar ne bi uspela, če ne bi imeli svojega očka.

V delavnici stoji velika miza, na kateri stoje tri velike podolgovate posode za razvijalec, vmesno vodo in fiksir. Ob straneh stoje veliki bobni, na katere se navija film, ki se nato razvija, fiksira in suši. Nad 3000 metrov ariginalnih snemk naših naravnih krasot, je bilo tu že razvitih. Sedaj

je glavno delo odseka v tem, da napravi iz že razvitega negativa dve popolni 3000 m dolgi kopiji, katerih eno bo turistiški klub »Skala« predvajal sam v Ljubljani in drugod po Sloveniji, do čim bo drugo kopijo kupil Putnik d. d. v Belgradu in jo uporabil za propagando našega tujkega prometa. Doslej je že kopiranega okrog 2600 m filma in je treba kopirati le še ostanele in napravit napise, katerih bo za vsako kopijo približno 400 m. Za kopiranje pozitivov si je klub nabavil za približno 8000 Din kopirno napravo, ki avtomatično kopira. S to pripravo kopirajo lahko člani na večer okrog 100 do 120 m.

Iz dnevnega časopisja vemo, da v sodobni filmski produkciji snemajo za en sam film najmanj 5 do 10 krat več snemkov, kakor jih pride v poštev za film, ki gre potem po svetu. Ta ogromni presežek gre vedno na rovaš neprimernih, neefektivnih in skvarjenih snemkov. Pri nas pa je delal t. k. »Skala« pod večšo roko prof. J. Ravnika drugače. Skoro noben snemek ni bil zastoj in vse, kar so posneli, bomo čez čas videli tudi na platnu. Že to dejstvo samo daje častno diplomu edinemu operaterju — očku, ki je tako srečno in s čim manjšimi stroški izvedel prvo in tudi najbolj romantično polovico dela za prvi slovenski film.

Drugo manj pestro polovico dela pa zahteva sedaj kopiranje filma. S tem, da ima klub na razpolago avtomatično kopirno napravo pa še ni konec dela. Ker je bil film ves sneman v naravi, je jasno, da so negativne snemke radi različne dnevne svetlobe in vremena precej različnega značaja. Tako je negativ včasih tanek, drugič gost, ali enkrat plehek drugič zopet briljanten. Temu negativu pa je treba izbrati vedno poseben pozitiven material, ki mu še najbolj odgovarja, tako, da pride pozitivni film čim lepši. In tega pozitivnega filma ima klub »Skala« polno omaro. V okroglih pločevinastih škatljah ima veliko zalogo pozitivnega filma v najrazličnejših barvnih odtenkih, ki

so vsi zopet razdeljeni v najmanj štiri različice, ki so potrebne za tanek, gost, plehek in briljanten negativ. Vsak bo rad verjel, da izbira pozitivov za 100 m fotografsko neenakomernega negativa, izbira barvnih odtenkov, lepljenje posameznih kosov in določanje osvetlitve v kopirnem aparatu za vsak slučaj posebej, kljub avtomatični kopirni napravi zahteva debele ure. Zato dosega »Skala« vsak večer, kadar kopira 100 m nove kopije, brez dvoma lep rekord, pred katerim se morajo hollywoodski kilometri osramočeni skriti.

Ko bo film ves prekopiran, bo treba izdelati še napise. Velik aparat, ki bo mehanično kopiral napise je zamislil in lastnoročno izdelal zopet prof. J. Ravnik. V kratkem bo dobil klub iz Nemčije črke, iz katerih se bodo sestavljali napisi, katere bodo s pomočjo aparata kopirali na film. Ko bo še to dovršeno, bo film treba še pravilno zlepit, nato ga bomo že lahko videli.

Takrat bo žel turistiški klub »Skala« zahvalo za požrtvovalno delo 3 let in priznanje, da je prvi slovenski kulturni film umetnina, ki daleč presega podobne produkcije bogatih in močnih narodov, ki so v filmu že desetletja doma. Tri leta delajo člani »Skale« na uresničitvi te velike ideje. Leta 1928, ko so približno polovico filma imeli že v negativu, se je ponesrečil na Prisojniku eden od treh filmskih »vezdnikov«, ki so sodelovali pri tem. Tovariši Kajželj si je pri nesrečnem padcu zlomil nogo in ta del filma je ostal le fragment, ki bo pričal o težavah prvega slovenskega filma. Ker tov. Kajželj ni mogel več sodelovati, je prišlo na pomoč drug član, in delo se je začelo z nova v letu 1929. In 30. letošnje zimo se je dovršeni negativ razvijal in delali kopiji. Najprej se je razvijal film v starih klubovih prostorih v Franciškanski ulici, ki so bili prave katakombe v primeri s sedanjimi. V novih je šlo delo hitreje izpod rok in po nekaj mesecih, najbrž meseca maja, bomo videli premijero.

Po hripi treba okrepiti telo

čegar »o« je izčrpana. Koncentrirana naravna krepliva hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilo vsakdanje hrane, je okusna in lahka jed, ki krepi telo, pa ne preobtežuje ledodca.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specializiranih trgovinah: mala škatlja Din 16—, srednja škatlja Din 32—, velika škatlja Din 56—, ekonomični zavoji Din 100—.

Karitas v Angliji

Ljubljana, 25. februarja.

Veliko zanimanje, ki je vladalo za zadnje karitativno predavanje, je privedlo v torek 24. februarja v belo dvorano Uniona mnogo prijateljev vedno bolj razvijajoče se karitativnosti med nami. Na programu mu je bilo za nas povsem novo predavanje o »Caritas na Angleškem«. Statistika za leto 1927 za London izkazuje 1 milijardo 850 milijonov Din karitativnih darov za skrb bližnjega. Obresti iz stalnih fondov katoliške dobe so znašale 809 milijonov, zapuščnine, ki so izkazovale vsote v karitativne namene (javljeno vse v dnevnih časopisih) so znašale 425 milijonov, skupno 3 milijarde 84 milijonov. Za to leto je bilo izdatkov 3 milijarde 366 milijonov; samo bolnišnice so imele izdatkov 1 milijardo, ker je tam bolniška oskrba brezplačna. Prostovoljni prispevki pa so prešli 1 milijardo 55 milijonov. Župnik pri »Sv. Patriku« v Blatcu, kjer prebivajo najubožnejši, ki so se tod naselili iz vsega sveta, je vsak teden pri različnih kolektah nabral do 4000 Din za reveže. Velike nabirke so zlasti ob praznikih, ki znesejo tudi do 28.000 Din. Specijelno katoliško karitativno delo med 45 milijoni Angležev, od katerih je ca. 4 milijone katolčanov, sta zlasti dve karitativni organizaciji, ena za emigrante, ki gredo v angleške kolonije, druga za Anglijo samo. Zelo delavne so pa Vincencijeve konference, ki so uvedene v vseh župnijah.

Dr. Levičnik je resumiral vseh sedem karitativnih predavanj, se zahvalil občinstvu, ki je z vso ljubeznijo sledilo vsem predavanjem in jih pozval, naj se v svojih poklicih karitativno udeležujejo. Eventualne informacije daje Karitativna pisarna, Poljanska cesta 28 (Maritišče), kjer je sedež Vincencijeve družbe za moške in Elizabetne družbe za ženske.

Tragična smrt v tujini

M. Sobota 24. februarja.

Tujina se ne zadovolji samo z delom in znanjem naših ljudi, ki morajo v njej iskati kruha, marveč čisto zahteva tudi življenje naših najboljših ljudi. Ob takih prilikah se nam vedno krči srce od žalosti.

Ravnokar nam poročajo iz Hamiltona v Canadi: Zalostna smrt je zadela mladega moža Erjavca Vincencija iz Lipovec. Korakal je po prometni ulici Hamiltona. Nenadoma je pridrvel avto, in preden se je mogel izogniti, ga je že sumila velika sila. Na mah je bil na tleh in avto je šel čezenj. Reževo je zadal hudo rano. Krog ponesrečenca se je takoj zbralo mnogo ljudi. Pomoči ni bilo zanj. Poškodbam je podlegel.

Pokojni Erjavce je bil star šele 32 let. Bil je zelo previden, rad tega ga je imelo vse rado. K pogrebu so se zbrali vsi tovariši, ki sedaj objokujejo dobrega tovariša. Naj mu bo lahka tuja zemlja, v kateri počiva!

Po 6 letih prijet 4kratni morilec

Mostar, 24. febr. 1931.

Pred nekoliko dnevi je prišel v Mostar s svojo družino 24 letni Jožef Witmer, po rodu Madžar, ki pa je leta 1924 bil v službi v Berlinu. Witmer je prišel v Mostar kakor šef nekega cirkusa. Mož je svoj čas v Berlinu hotel oropati nekega mimoidočega človeka. Slučajno pa so tedaj prišli mimo še 4 drugi ljudje, ki so se spustili z Witmerjem v boj. Witmer pa je bil spretnejši napadalec in je vse 4 ustrelil z revolverjem ter izginil. Berlinska policija je izdala za njim tlačilo na vse strani, pa brez uspeha. Med tem pa je Witmer mirno potoval s svojim cirkusom po vseh državah Evrope ter naposled po šestih letih prišel v Mostar. Policijski agent v Mostaru Davič je imel v svojem stanovanju slučajno Witmerjevo fotografijo in je spoznal morilca. Ko ga je agent vprašal, kako se piše, je Witmer odgovoril, da se piše Müller. Ko mu je agent pokazal fotografijo in mu povedal, da ga berlinska policija išče že 6 let, je vse tajil. To pa agenta Daliča ni zmedlo in je Witnerja pozval na policijo. Ta pa se je začel upirati s tako silo, da so ga na pomoč došli stražniki in detektivki komaj obvladali.

Na policiji je Witmer priznal, da je res ustrelil tiste štiri ljudi v Berlinu, da pa so tisti štirje poprej ustrelili njegovega brata, ki ga je on maščeval. Berlinska policija je že onveščena o aretaciji morilca, ki v mostarskih zaporih pričakuje svoje nadaljnje usode.

Po 20 letih spregledal

Mostar, 24. febr. 1931.

Pred 20 leti je popolnoma oslepel kmet iz vasi Borilovca Joka Milinič. Sposoben ni bil nobenega dela več. Brez spremljevalca ni mogel nikamor.

Pred nekaj dnevi pa je nenadno spregledal in zaklical: »Vidim!« Izprva mu njegovi niso verjeli in so mu prinesli nekatere stvari predenj, da bi povedal, kaj je to. Joka pa je vsako stvar takoj spoznal in natančno opisal, da so mu končno vendarle verjeli, da je spregledal. Ta slučaj je povzročil seveda veliko zanimanje in prihajajo ljudje od blizu in daleč ogledovat si to čudo, ki je toliko večje, ker je Milinič že 76 let star in se zoper slepoto sploh ni zdrvil. Ljudje sedaj mnogo govorijo in nekateri celo prerokujejo, da bo Milinič kmalu umrl.

Zanimiv sestanek

Poročilo o sestanku Kmetijske prosvete v Zalcu v nedeljo 22. februarja.

Celje, 22. februarja.

V nedeljo se je vršil sestanek Kmetijske prosvete v Zalcu, o katerem je poročal že »Jugoslavanc«. Ne bo odveč, če Jugoslovancu poročilo malce dopolnimo, da bo slika o tem sestanku jasnejša na vse strani.

Sestanek je otvoril g. hotelir Pikel iz Zalca. Imenovan je za predsednika dr. Janžeta Novaka, odgovornika v Ljubljani. Ta je v kratkih besedah povedal, da je namen Kmetijske prosvete ljudstvo politično izobraziti. Potem, ko je pojasnil, da je Kmetijska prosveta stare delavce, kakor g. ministra Pucelja, pritegnila radi tega, ker stari delavci poznajo prakso, je ta podal besedo g. ministru Pucelju.

Uvodoma je poudarjal g. Pucelj, da po 6. januarju 1929 vse strankarsko delo počiva, vendar to samo po zakonu. Imamo še ljudi, ki med ljudstvom raznašajo oziroma vzdržujejo mnenje, da se vrnejo stari časi.

Vsaka država ima tako šolsko politiko, kakršna služi njenim idejam. Naša država je nacionalna država. Bremena za nacionalno vzgojo odpadejo pri nas, ker skrbijo za to država z nacionalnimi šolami. Šola pa ima danes tudi drug namen, kakor ga je imela v Avstriji, namreč vzgajati mladino duhovno in nacionalno. Nadaljevalna šola za vzgajanje duhovne plati pa je Sokol. Ni resnice, da je Sokol brezverski. To mišljenje so med ljudstvom ustvarili gotovi pripadniki bivših političnih strank. Poleg Sokola imamo še mnogo drugih organizacij, ki bodo delale s Sokolom iz roke v roko, na primer Kmetijska prosveta.

Za vzgojo človeka skrbijo štiri edince. Prva, ki je najpomembnejša, je družina, druga je šola, tretja je država, oziroma narod, četrta pa je verska zajednica. Vsaka uči prav in dobro. Včasih na nastane prepir ene edince zoper drugo, na pr. ko pravi župnik, da bi pošiljali otroke k Sokolu, pa je premalo verski. Namen Sokola je drug — vzgajati mladino nacionalno in zeto se cerkev ne sme v to vmešavati. Cerkev naj skrbijo za vero. Sokol pa za narodnost. Vse štiri edince si ne smejo med seboj nasprotovati. Če si pa nasprotujejo, ni vrok v stvari, temveč v ljudeh, ki vodijo nalogo in je pravilno ne razumejo.

Kmetijska prosveta pa bo mladino tudi politično vzgajala. Jasno je, da bo narod zopet pobledel na odločanje in zato je važno, da bo takrat, ko bo poklican, politično vzročen. Zato bo Kmetijska prosveta predvsem skrbela za politično vzgajanje mladine. V Sloveniji pa imamo še neko drugo organizacijo, ki tudi skrbi za politično vzgojo. To je Kmetijska zveza. Mi vabimo vse in ne vprašamo, kam pripada in pripadnik katere politične stranke je bil. Mi ne zahtevamo legitimnosti, mi pravimo, vsak naj pride, ki je pošten. Nismo prišli zato med vas, da napravimo sovražstvo. Prišli smo zato, da vam povemo resnico. Kmetijska zveza ni nič drugega kot bivša SLS. Pogledajte samo, kdo je bil izvoljen pri zadnjem običnem zboru v Ljubljani v odbor, same politične osebnosti, na primer dr. Natlačen in tisti znani profesor, duhovnik, bivši poslanec dr. Kulovec, v Mariboru pa Pušenjak, Vesnenik, Leskovar itd. Ti gospodje, bivši SLSarji, hodijo tudi okrog. Govorijo sicer drugače, ali namen je le, da ljudi skupaj držijo. Med njimi je pa tudi nekeje bistril glava.

Končno je govornik še pojasnjeval, da se je treba živeti v nove razmere, ne pa iti staro pot, kot gredo nekateri bivši politiki. Ljudski zastopniki bodo sicer zopet prišli, vendar ti se bodo morali živeti v nove razmere. Živeti se je treba v to, da pri nas sedaj diktatura. Vendar ta diktatura ni navedna diktatura, temveč drugačna. Namen diktature je pri nas najplemenitejši.

Nato je imel g. Ing. Teržan predavanje o svetovni krizi in osobito o krizi Savinjske doline v pogledu hmella.

Za Ing. Teržanom je prevzel besedo g. dr. Igo Rosina, odvetnik v Mariboru. Občudoval je lepoto Savinjske doline in poudarjal, kako je vesel, kadar pride v Savinjsko dolino, zlasti pa v Zalec.

Zaključni govor je imel predsednik g. dr. Janžeta Novak. V glavnem je poudarjal, da je Kmetijska prosveta za solidarizem vseh stanov. Ona bo delala v znamenju solidarizma, ki pa ne sme biti na načelih komunizma, tudi ne na načelih kapitalizma, še manj pa krščanskega solidarizma, temveč na temelju kmeta delavca v duhu bornobenosti.

Končno je še poudarjal, da je naša država vendar demokratična država. Jasno je, da bo v najbližji bodočnosti zopet dopustila sodelovanje ljudstva pri odločanju demokracije. Kmetijska prosveta pa ima nalogo, da ljudstvo politično vzgoji, da bo pripravljeno, kadar bo k sodelovanju poklicano.

Meksikanski podcesar - premočar

Doživljaji skoro 100 letnega moža

Praga, februarja 1931.

V mali kleti na ozkem umazanem dvorišču praškega starega mesta živi blizu sto let star možček in prodaja premoč. Ta stari branjevec s premočom je nekoč bil velika osebnost, bil je namreč »mali cesar« v Meksiku. To je bilo še tedaj, ko je v Meksiku cesarjeval nesrečni avstrijski nadvojvoda Maksimilijan.

Vaclav Šramek se piše mali možček, ki je vključil svojim visokim letom živahen in čil, kakor bi bil šele sedemdeset let star. Leta 1859. je mladi Vaclav s praške univerze, kjer je študiral filozofijo, stopil v avstrijsko armado. Do leta 1864. je bil avstrijski vojak. Tisto leto pa je Maksimilijan, brat Franca Jožefa, nabiral prostovoljce za Meksiko. Mladi Čeh Vaclav Šramek je stopil v prostovoljsko armado novega meksikanskega cesarja. Ker je mladenič študiral filozofijo, je bil med Maksimilijanovi prostovoljci brez dvoma eden najbolj izobraženih. Ker je bil tudi po naravi bistri in brihten je postal nanj pozoren sam Maksimilijan. Ko so se izkrcali v Meksiko, je postal Šramek zaupnik cesarja Maksimilijana, ki je čutil potrebo naslanjati se na moža, ki so močnejši kot je bil on sam. V kratkem si je pridobil tako velik vpliv pri cesarju, da so mu rekli »mali podcesar«.

To je trajalo vse dotlej, dokler niso fran-

coske čete generala Bazaina, na povelje Napoleona III. zapustile Meksiko. Dežela je bila takoj v revoluciji. Maksimilijan pa ujet, obsojen in ustreljen. Šramek je kajpada po teh dogodkih s prvo ladjo izginil iz Meksike. Domov se je vrnil kakor general. V avstrijsko armado pa je vnovič stopil kakor prostak, kar je bil tudi poprej, predno je odšel v Meksiko. Kmalu so ga povišali za častnika. Vendar je nesrečna Meksika zrahljala njegovo notranjost. Živel je kakor posebej med častniki, s katerimi je imel trinajst dvobojev. Zaradi tega je bil potem upokojen.

Odslej je Šramek živel kakor zasebnik — od velikega premoženja, ki so mu ga zapustili njegovi bogati starši. Tako je živel do prevrata in doživel, da je v inflaciji skopnelo njegovo premoženje na nič. Šramek je postal berač. Kdor je bil blizu devetdeset let star, kakor je bil takrat Šramek, ne misli več na to, da bi si ustvaril zopet novo življenje. Šramek pa je moral misliti na to, vključ svojimi 90. letim, če ni hotel umreti lakote. Začel je prodajati premoč. Ker so bile zadnje zime precej mrzle, je z njimi 90 letni starček postal bogat drugič v svojem življenju, tokrat s svojim lastnim delom. Kdo ve, kako dolgo bo še dano možu, tako bridkih in na drugi strani tudi lepih spominov, uživati sadove svojega dela?

Zanimiva dražba na ljublj. sodniji

Corpora delicti prodana na dražbi

Ljubljana, 25. II.

Danes dopoldne po sv. Matiji, ki je davi prišel v deželo prijeten mraz in napravil led, je vladala v nekdanji porotni dvorani ljubljanskega deželnega sodišča dokaj živahno vrvenje. Dvorana je postala torišče javne dražbe najrazličnejših predmetov, ki jih je sodišče zaplenilo kot corpora delicti in je za danes odredilo njih prodajo. Prišlo je mnogo interesentov, osobito lovcev, kmetov in tudi ljubljanskih meščanov. Na prostoru pred predsedniško tribuno so razvrstili 296 partij raznih predmetov, zavitih v zavoje in škatle. Razstava je bila interesantna. Mnogo corpora delicti so obujala spomine na zelo tragične kriminalne dogodke, ki so se odigravali zadnja desetletja v naših krajih. Mnogi predmeti izvirajo še iz težkih vojnih časov, od leta 1917. do konca vojne.

Tako so bile na prodaj vojaške obvezavke za čevlje, prav lepe sveženj. Tri lepe ribiške mreže hranijo spomine na nekega ribjega tatu. Pasti, velike in male, lepo izdelane zaboječke so bile nekdanj last divjih lovcev. V zabojčkah je neki drzin divji lovec hranil ves svoj lovski pribor, tako patrone, smodnik in druge stvari. Smodnik je hranil v čedno izdelani roženini. En konec roga je bil izdelan, a drugi, tanjši je imel majhno odortino, skozi katero je divji lovec vsipaval smodnik. Cepin, sekire, razne nože in drugo slično orodje so rabili nesrečni ubijalci in pretepači. Na prodaj je bila sekira, s katero je nekdanj neki ubijalec udaril svojega nasprotnika po glavi. A razno blago, kakor obleka, perilo in mnoge sicer ne dosti vredne redkosti so ostanki, ki so jih pokradli drzini vlomilci in tatovi. Mnogo občudovanja sta našli 2 sportni vesli, ki sta bili ukradeni na Ljubljani.

Kot cenilec je fungiral g. Hübscher, a klicar je bil g. Gregor. Dražba, ki se je pričela ob 9 dopoldne, je šla hitro od rok in je končala okoli 11.30. Na dražbi je bil prodan tudi gumijasti pendrek. Kdo ga je rabil, žal ni znano. Najbrže kak pretepač!

Na nekdanjo klop za častnike so zlagali v večjo partijo najrazličnejše stvari, tako poleg starih in ovih čevljev, nože in nožice, obleko in perilo. Za tako partijo je bila določena vzkljena cena 5 do 15 Din in dražitelji so začeli nato pritiskati in dvigati cene kvišku. Navadno so bila corpora delicti prodana pod pravo cenilno vrednostjo, mnoga pa so jo tudi presegla. Staro kolo neznanega lastnika je bilo prodano za 120 Din. Za orodje divjih lovcev, zlasti za pasti so se trgali lovci. Dobro partijo, obstoječo iz 3 šele dokaj čednih, a drugače preleženih sukenj, obhajilnega prta in kolesarske sesalke, je zdrazil neki okoličan za 120 Din. Na dražbo so prišli med drugo ropotijo tudi 3 veliki prstani iz medenine, medvojni izdelki ruskih ujetnikov.

A najbolj je dražitelje zanimal mal sodček, na katerem je bilo vžgano ime tvrde Baacker & Co. Za ta sodček se je vnela ogorčena bitka. Ker so postali v nezakurjeni dvorani dražitelji nekoliko nestrpni, so se začeli klicati:

»Dajmo sod! Na klop z njim!«

Postavili so sodček na klop. Okrog njega so se zbrali strokovnjaki, večji v žganih pišcah, kajti v sodčku se je baje nahajala že deset let stara slivovka! Tako so namreč nekateri trdili.

»Slivovka je notri!... Poskusimo najprej, kakšna je in če je res... To ni slivovka! Ne diši po slivovci!... Kozarec sem, da poskusimo. Verjetno je in nič drugega, se je naposled oglasila neka gospa. Iz sodčka so zlili nekoliko žgane tekočine na klop in jo zažgali. To naj bi bila procedura za ugotovitev, če je res v sodčku slivovka. Tekočina je prav malo zagorela.

»Na dražbo gre samo sodček brez slivovke. Cenilna vrednost je 45 Din, vzkljena cena 15 Din, je zaključil debato sodni organ. Nastala je tišina. »Vzkljena cena 15 Din! Kdo da več?« je ponovil g. Gregor.

»In naglo so se dražitelji vrstili: »Dam 16... 20, 21, 23, 30, 40, 43, 46, 50, 60, 61, 65, 70, 71, 72... Splošen molk. Sodni organ resno: »72! Kdo da več? V prvem... v drugem... v tretjem. Sodček je zdrazil neki podjeten ljubljancin, ki je smehljivo pristavil:

»Saj je sodček vreden enega metulja!« V dvorani pa so posamezni dražitelji še med seboj trgovali in kupčevali. Nekemu siromasnemu občetu, ki ima mnogostevilno rodbino, pa so dražitelji prepuščali razno slabejšo obleko in perilo tako, da si je nabasal precejšen sveženj.

Dražba je nesla sodni upravi približno 1000 dinarjev.

Glavo mu je odneslo

Mostar, 24. febr. 1931.

Včeraj se je v Mostaru zgodila velika nesreča. Smrtno je bil ranjen 24 letni delavec Alija Skalič iz Gacka v Hercegovini. Muslimani se sedaj postojijo in ves dan nič ne jedo. Proti večeru, predno lahko prično jesti, navadno štrikrat ustrele z možnarjem. Tudi Skalič je streljal z možnarjem. Ustrelil je trikrat. Ko je četrtič nabil možnar, se mu ni užgalo celih deset minut. Misleč, da se ne bo užgalo, je stopil bližje, prijel nabiti možnar in pogledal notri, zakaj se ni vžgalo. V tem hipu je nastala eksplozija, ki je Skaličju dobesedno odnesla glavo.

Na kraju nesreče se je zbralo mnogo ljudi. Prihitele je tudi mati nesrečnega mladeniča, se zgrudila na njegovo truplo, jokajoč, lo-meeč roke in puleč si lase, ter se naposled onesvestila.

Nesrečno mater nesrečnega sina so ob enem s sinovim truplom odpeljali v bolnišnico. Sina so isti dan pokopali, mater pa je v bolnišnici radi žalosti napadla tako strašna slabost, da se je zdelo, kakor da že umira. Z injekcijami so jo spravili k zavesti, da si je opomogla. Venomer je klicala ime svojega mrtvega sina, ki je bil njen edinec in edina nada. Ko bo ozdravela, jo bodo poslali na njen dom.

17 let robije radi umora

Obsodba v novomeškem procesu

Novo mesto, 25. februarja.

V torek zvečer ob pol 9 se je razprava proti Pintarju nadaljevala in je trajala do pol 1 zjutraj. Zagovornost je predlagala, da se zasliši še oče Dovič z Rakeke, kateremu je baje povedal Zigon, da ga očetnik dr. Furlan po časopisju poziva, naj se javi kot priča. Dovič pa mu je rekel, da bo že on vso stvar uredil. Dalje je predlagalo zagovornost, da se enkrat odredi lokalni ogled, glede na dbe Rajarjeve listnice, češ da je nemogoče, da bi morilec listnico vrgel od kraja zločina tako daleč na njivo, ki je popolnoma v nasprotni smeri, koder je storilec bežal. Sodni zbor pa je po daljšem posvetoivanju zavrnil oba predloga kot nepotrebna. Predsednik senata je na zahtevo zagovornosti prečital še enkrat akte, med njimi izjavo Stanka Burje in Otona Bernarda, del izjave sodišča v Gorici, kjer je bil zaslišan Srebotnjak, v kateri izjavlja, da mu je Zinger v Mariboru pripovedoval, kako je bil zločin izvršen in da je Rajarja ubil Pintar. Pintar je na to izjavo pripomnil le to, da vse to ni res in da ono noč ni šepetal z Zingerjem pred kavarno. Prepisano je bilo tudi pismo Zingerja. Kot zadnji akt se je prečitala razsodba Stola sedmorice v Zagrebu, s katero dovoljuje revizijo.

Ob 11 zvečer se je oglašil k besedi državni tožilec g. Kovač Franc. V skoro polurnem govoru je med drugim izjavil, da je glavni sunek v splošnem namerjen na Zingerjevo verodostojnost. Sicer ne olepšuje Zingerjeve osebe, temveč pravi, da se vsekar lažje verjame njemu kot pa nekaterim drugim pričam.

Po govoru državnega tožilca je prišel s svojim obrambnim govorom prvi zagovornik dr. Furlan, ki je dokazoval ravno nasprotno zelo obremenovalno za Zingerja. Tudi njegov govor je trajal približno pol ure. Drugi zagovornik dr. Vasič zlasti poudarja, da njegov sovržnik v tem slučaju ni državni tožilec, pač pa ljudsko mnenje, katero pa ni vedno pravo. Opisal je Zingerja kot pravi kriminalni tip, češ da je skoro na las sličen Laknerju, ki je pred kratkim umoril menegheške župnika. Predlaga, da se obtožene Pintar oprosti. Njegov govor je trajal dobrih 25 minut. Občinstvo je poslušalo z zanimanjem.

Predsednik senata je razpravo zaključil ob pol 1 zjutraj in naznanil, da bo razsodba razglašena drugi dan ob 10 dopoldne. V teku razprave je bila porotna dvorana nabito polna, a zadnji večer je bil dosežen rekord, toliko je bilo ljudi.

Danes točno ob 11 dopoldne je predsednik senata, sodnik okrožnega sodišča Durini razglasil v imenu Nj. Vel. kralja obsodbo, ki se je glasila, da je Pintar Slavko kriv umora pokojnega J. Rajarja v noči 16. junija 1923. S tem je zagrešil Pintar zločin razbojništva ter se kaznuje na 17 let in 3 mesece robije ter na plačilo vseh stroškov, kolikor jih je. Vračuna pa se mu preiskovalni zapor. Ob razglasitvi sodb je obsojenec prebledel in obliše so ga solze. Na vprašanje predsednika, ali ima kaj pripomniti, je skločil obtožene pred predsednika in zaklical: »Nimam kaj pripomniti! Sodbe ne priznam in nisem zadovoljen z njo! Nisem bil pri umoru zraven in sem popolnoma nedolžen! Bom se pritožil!«

Pazniki so ga nato odvabili v zapore. Pintarjev prvi zagovornik pa je takoj javil, da se bo v obsojenčevem imenu pritožil. S tem je bila senzacionalna, dva dni trajajoča razprava končana.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 26. februarja: Matilda, devica; Viktor, Aleksander, škof, mučenec.

Novi grobovi

† V Ščavnici pri Gornji Radgoni je nenadoma zatisnila oči blaga in vzorna kmetijska mati Antonija Kolarč. Blagi rajniki svetila večna luč!

† V Krogu pri M. Soboti je umrla 62 letna Gomboševa mati. Dohitela je v nenadni smrti. Na pepelnico je bila še pri maši in se je zdrava vrnila domov. Potem jo je nekaj streslo in naslednji dan je bila že mrtva. Rajnika je bila zelo dobra žena in mati. — V Krupli v kraju pri Gornji Lendavi so pokopali neko staro, ki je dosegla 92 let. Vse njeno življenje je bilo naporno, a živel je zelo redno in to ji je pripomoglo k tako visoki starosti.

Osebnosti

== Iz železniške službe. Napredovali so zvaniki I. kategorije iz III. v II. skupino: Pajmon Anton, kur. Maribor; Paljevce Franc, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Pantner Anton, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Pečnik Ivan, Ljubljana glav. kol.; Pečovnik Ivan, kur. Maribor; Penko Ivan, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Perše Viktor, Poljčane; Petrovič Anton, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Pinterič Janez, kur. Maribor; Pišlar Franc, Rakek; Pišlar Mihael, Ljubljana glav. kol.; Pivk Janez, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Pleteršek Ivan, kur. Maribor; Podlesnik Dionizij, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Podolnik Anton, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Pogar Janez, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Pohleven Jožef, Ljubljana glav. kol.; Potiš Jože, kur. Maribor; Prahin Mijo, Savski Marof; Pregelj Matija, Rakek; Premk Anton, Zidani most; Primož Jernej, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Rajar Rudolf, Ljubljana gor. kol.; Rakek Ferdinand, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Ramovš Valentin, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Rapuš Matija, prog. sekcija Novo mesto; Rebič Franjo, Rogatec; Rošar Jožef, prog. sekcija Maribor kot. prog.; Rozman Ivan, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Rudolf Engelbert, Poljčane; Simončič Albin, Zidani most; Sinič Frčišek, Rače-Fram; Skobe Francišek, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Skok Filip, Maribor glav. kol.; Skumavc Jakob, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Sone Francišek, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Stermšek Simon, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Stuek Mihael, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Šavli Andrej, Straža-Topllice; Škerjanec Francišek, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Škerl Jožef, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Škoda Janez, kur. glav. kol.; Škof Francišek, prog. sekcija Ljubljana glav. prog.; Škof Janez, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Škofje Anton, Zalog; Stepec Janez, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Strifol Alojzij, Ljubljana gor. kol.; Strumelj Anton, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Tavčar Ivan, prog. sekcija Ljubljana glav. kol.; Turek Tomo, prog. sekcija Ptuj; Ul Janez, Maribor glav. kol.; Ulini Jožef, Ruše; Urbas Lavrencij, Rakek; Valenčič Franc, Maribor, glav. kol.; Vasko Alojzij, prog. sekcija Celje; Verbaš Francišek, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Verbec Jožef, prog. sekcija Ljubljana glav. prog.; Verhovnik Janez, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Vinčar Jožef, kur. Maribor; Virant Jurij, kur. Maribor; Vižin Franc, kur. Ljubljana II. gor. kol.; Wagner Maksimiljan, Maribor; Wesnik Janez, prog. sekcija Maribor glav. prog.; Wurcer Andrej, Gor. Radgona; Zagorčič Matija, Rakek; Zalar Anton, kur. Ljubljana I. glav. kol.; Zebić Franjo, Sevnica; Zima Anton, prog. sekcija Jesenice; Zima Ivan, prog. sekcija Jesenice; Zorc Franc, Rakek; Zagar Gregor, Tezno; Zidan Valentin, Zalog.

Ostale vesti

— Zdravniška zbornica za Dravsko banovino »Nauje za dan 8. marca ob 10 dopoldne v prostorih OUZO na Miklošičevi cesti redno letno skupščino, na kateri se bodo na podlagi novega zakona o zdravnikih vršile tudi volitve. Dnevni red skupščine je razviden iz »Glasilca zdravniške zbornice, št. 2 iz leta 1931.

— Vsem p. n. subskribentom dr. Gogolovega dela »Pedagoške vrednote mladinskega gibanja« se tem potom sporoča, da knjiga vsled premajhnega odziva od strani naše javnosti — komaj 675 priglasev — ne izide. Vsi oni subskribenti, ki so vplačali kakšen znesek, dobe denar vrnjen, če to javijo podpisnemu blagajniku (Ljubljana-Poljane) nasip 14-I), v nasprotnem slučaju se jim bo vplačani znesek vpisal v dobro na račun članarine za l. 1931. Možno je, da izide dr. Gogolova knjiga kot redna knjiga pri S. šol. Matici za tekoče leto. — V Ljubljani, 24. febr. 1931. Pavel Plesničar, blagajnik Slov. šol. Matica.

Ljubljana

Novosti na kuhinjski razstavi

Ljubljana, 25. februarja.

Za kuhinjsko razstavo vlada sedaj, ko nas amo še nekaj dni loči od nje, prav veliko zanimanja. Moremo zato izdati še nekaj skrivnosti, katere bo mogoč na kuhinjski razstavi občudovati vsakdo.

Predvsem omenimo domačega mesarja Poldeta Florjančiča, ki je šest let delal v prvovrstnih trgovinah v Holandiji in Parizu in se v svoji obrti povsem specializiral. Ta bo razstavil mizo s holandskimi specialitetami. — Najmlajši ljubljanski kuhar Wohlfart bo razstavil posebno mizo in enako tudi dva druga mlada kuharja. — »Ribec« bo razstavila zaklade našega morja. Da se bo »Grand hotel Union« posebno postavil, je amno ob sebi umljivo in smo že v prejšnjih poročilih omenjali. Dvorni dobavitelj trgovce Verbič bo tudi letos pokazal, kaj premore njegova zaloga. Z ostalimi razstavljalci bosta skušala tekmovati restavraterja »Slonac«, ki bosta razstavila posebne specialitete. Parna pekarna F. Dolinar bo razstavila pecivo in slaščice. Kavarnar in restavratelj Leon Pogačnik bo razstavil lovsko mizo.

Kuhinja Delavske zbornice bo pokazala svoje menije, ki jih servira vsak dan svojim abonentom v abonmahu A. B. C. Razstava delavske zbornice bo v posebni koči, za katero je napravil načrte arh. Marijan Mušič.

Dalje bo razstavil slaščice znani ljubljanski restavratelj g. Peter Košak, ki je, kakor znano, pred kratkim kupil staro ljubljansko slaščičarno Voltmann, ter bo pokazal, da slaščičarna uspeva, sedaj, ko je v slovenskih rokah, še bolj, kakor prej. Restavratelj Keršič iz Šiške bo pokazal, kaj vse dobrega dobe pri njem gostje na mizo. »Centralno mlekarско društvo« bo deležno prav posebnega zanimanja občinstva. Na kuhinjski razstavi bo mamer delilo poskusne vzorce sira in mleka. Gostilničar Ivan Maček bo razstavil originalno »Mačkovo« mizo.

Če se bo kdo preveč najedel poskusnih vzorcev »Centralnega mlekarskega društva«, si bo lahko privoščil tudi dobro kafiljo, ki jo bo grlati servirala trdka Bolafio. Parna pekarna »Depac« bo pokazala originalno zavijanje peciva.

Pred kratkim se je vrnil iz Skoplja izvrstni slovenski kuhar Josp Foršek. Ta bo pokazal na razstavi, da tudi Slovenci znamo prav izvrstno kuhati.

»Krekova gospodinjska šola« v Zgornji Šiški, kjer se mlada dekleta uče bodočih kuhinjskih težav in reševanja kuhinjskih problemov, bo razstavila vsaj 15 jedil in s tem pokazala, da je njena sloves upravičen, ter da z vso pravico uči v vsakem nedeljskem »Slovenecu«, kaj naj gospodinje kuha med tednom. Sola kraljice Marije v Prečni ulici bo pokazala, da njeni dijakci prav dobro jedo.

Trgovce Anton Legat bo razstavil kolonialno blago. Izdelovalca kranjskih klobas in mesnih izdelkov Miroslav Urbas in Joža Rozman bosta vnovič potrdila sloves naše domače specialitete. Trdka E. Bežek bo razstavila specialne testenine, trdka B. Pauer kelase, trdka »Juhanc« pa bo vsakega obiskovalcu poklonila skodelico tople juhe, skuhane iz njenega izdelka.

Trdka A. Agnola bo razstavila najmodernejšo servise, med katerimi naj omenimo moderne ognjavarne servise. Trdka »Friedl« pa bo razstavila moderne hladilne aparate na električni tok.

Za ljubljanske radovedneže in sladkosnedeže bo kuhinjska razstava zelo dobrodošla paša za oči, posebno pa, ko bo vstopnina znašala samo 10 Din.

Nova regulacijska dela

Ljubljana, 25. februarja.

Okoli nove škifanske cerkve

Danes je na občinski seji načelnik gradbenega oddelka, podžupan prof. Evgen Jare poročal o nekaterih važnejših regulacijskih delih, ki jih je občinski svet nato odobril. Predvsem je poročal prof. Jare o regulaciji prostora pred novo škifansko cerkvijo. Predvsem določa novi načrt razširitve Verovškove ulice, ob kateri leži pročelje nove cerkve. Verovškova ulica se bo razširila nekoliko v loku, tako da bo tvorila pred cerkvijo majhen, a priazen trg. Zato pa bo treba odstraniti posesti Zadničarja in Rupnika. Pravokotno na Verovškovo ulico bo mestna občina napravila lepo dohodno avenijo, ki se bo zaključila s cerkvijo. Mestna občina pa ni mogla doseči sporazuma z obema posestnikoma, zato se je razglasila nad obema posestvoma stavbna prepoved.

Sektor ob Vodovodni cesti

Druga točka, ki jo je občinski svet obravnaval in o kateri je poročal prof. Jare, je bila regulacija sektorja med Dunaško in Vodovodno cesto ob Stadionu. Po tem načrtu bo mestna občina napravila ob južni strani Stadionu len park, ki je v tej okolici tako nujno potreben. Ob severni strani pa bo napravila 40 m široko alejo, zasvano s lepimi drevesi. Vse zgradbe, ki se stojijo tukaj, so v načrtu ustnovalne in ne bo treba nobene porušiti.

Ob regulaciji pomenita te detaljno nadaljevanje Plečnikovega načrta.

Proračun višji - dajatve nižje

Ljubljana, 25. februarja.

O ljubljanskem občinskem proračunu, katerega številke smo poročili včeraj, smo dobili še naslednje informacije: Redni proračun je za dva milijona višji, kakor lani in sicer so se zvišale postavke za eno leto na 500.000 Din. To pa z ozirom na službeno pragmatiko, dalje so se zvišale postavke za obrestovanje občinskih posojil, za zdravstvo za znanost in umetnost ter za slasti za prenočišni delovni Zidni postavka je višja za 1.500.000 Din, kolikor bodo več znašali stroški mestne občine za nočilo. Ostale postavke so ostale približno iste kakor lani ali se celo znižale.

Izredni promet se je v primeri z lanskim znižal, vendar pa so ostale občinske davčnine in take neopremenele ter se bo trošarina za življenjske potrebščine (krompir, zelje, repa itd.) znižala. To znižanje znaša skupno okoli polovico milijon Din. Vsih izdatkov za izredne potrebščine, to je za carinarstvo in takovane cest, o čemer smo že včeraj poročali, v skupnem znesku 25 milijonov Din, so bodo letni izdatki občinskega proračuna in iz posojila, pridobljenega na račun kapitalističnih dobrotov ter na bodo ljubljanski davkoplačevalci nižji prihodnosti. Letošnji proračun ima značaj stabilnosti in če se bo prihodnje leto kaj zvišalo, se bo le za normalno približno 5 odstotkov.

Kaj bo danes

Drama: Glemhajev. Premijera. Red E. Opera: Lohengrin. Gostuje Marij Simenc. Red D.

Nočno službo imajo danes lekarne: mr. Lenšek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec, dedl. Rimska c. 24; dr. Stanko Kmet, Dunajska c. 41.

— Napad z etrom v vlaku. Prejšnji teden je bila izvršena v vlaku med Zagrebom in Loko pri Zidanem mestu velika tatvina. Nekemu trgovcu z Vranskega, ki se je peljal v brzovalku v kupeju 3. razreda, je neznan tat izmaknil iz ro ne usnjete torbe aktovko, v kateri je bilo 6000 Din gotovine, 100 nemških mark, dve obveznici dolne škode in 1 menica. Trgovce trpi skupno 11.500 Din škode. Trgovca potnika iz Zagreba. Prvi je bil star približno 40 let, srednje velik, plavalas in sivih oči. Obleden je bil v temno obleko. Drugi tat je bil približno 25 let star, srednje postave, kostanjevih las, svetlih rjavih oči in obleden v rjavo karirano obleko. Oba sta govorila hrvaški in nemški. Tatvino sta izvršila na ta način, da sta trgovcu ponudila cigareto, ki je bila prepojena z etrom, da je ta v kratkem zaspal, nakar sta mogla tatova mirno izvršiti svoje delo. Polcija se trudi, da bi oba tatova izsledila, pa se ji to še ni posrečilo.

— Kmetijska kemija. Spisal dr. Ivo Zohar. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Ceno 45 Din. Knjiga je namenjena učencem ter absolventom kmetijskih, vinarskih, mlekarških šol, vendar pa je tako prirejena in razširjena, da bo koristila tudi tistemu, ki ni imel v šoli prilike, da bi zajemal fundamente prave kmetijske kemije. Prav tako bo, upam, kot pripomo-

Ob priliki 50 letnega jubileja g. prim. dr. Gregoriča se spominja tudi hiralnica — sedaj Zavetišče sv. Jožefa — s hvaležnostjo blagovosnega in neumornega delovanja gospoda jubilarja v tem zavodu. Prav ta mesec je minulo že 28 let, odkar je jubilar hišni zdravnik in dobrotnik našega zavoda. Gospod primarij ne prihaja v hišo samo kot zdravnik, ampak kot hišni oče, ki mu je na skrbi in na srcu vse, kar se tiče hiralnice. Da se je zavod tako razvil in prenovil, gre mnogo zaslug tudi g. dr. Gregoriču, ker je vedno pomagal z nasveti in dejanji. Zastopal je interese zavoda pri raznih oblasteh in pri družtvih, je rad porabil svojo vplivno besedo, da je za naše ubože dobil kako podporo. — Tako zelo misli gospod primarij na svoje revčke v hiralnici, da že dolgo vrsto let zbira cigarete in cigare pri znanih in prijateljih in to prinaša s takim veseljem in dobrohotnostjo v zavod, da je kar gniljivo. Saj ve, da našim starčkom ne more bolj ustreči, kakor če jim prinese kaj tobaka. Vkljub visoki in častitljivi starosti prihaja gospod primarij redno vsak dan v zavod in je vsakomur na razpolago, ki ga želi in potrebuje; tako bolnikom kakor tudi bolnim sestram, katerim je tudi vsa ta dolga leta očetovalski pomočnik. — Le Bogu je znano, koliko dobrega je gospod primarij storil v tem pred svetom skritem delokrogu, zato mu bo pa tudi On, ki vidi na skrivnem, bogat plačnik za vse! Hvaležno vdano Zavetišče sv. Jožefa pa mu kliče iz srca: Bog nam ga ohrani še na mnoga leta!

18. marca 1931 — »Vnebovzečec.

— Odlična Poljaki-ja v Ljubljani. V nedeljo zvečer je prispela v Ljubljano gđ. Macekova, učiteljica na zavodu za defektno deco v Varšavi. Poljska vlada jo je poslala na študijsko potovanje po Jugoslaviji, da si pri nas ogleda vse važne socialne ustanove in vzgojne zavode. Bila je že v Belgradu, Zemunu, Zagrebu in v Splitu. Gđ. Macekova si je v torek ogledala razne ljubljanske zavode, osobito gluho-nemnico, kjer jo je pozdravil ravnatelj Grum z učiteljskim zborom. Zvečer v torek je odpotovala v Kočevje, kjer je včeraj posetila zavod za slepce. Popoldne se je vrnila v Ljubljano in je snoči odpotovala nazaj na Poljsko.

— Počitniška kolonija v veliki dvorani hotela Union 7. marca ob 20. uri zvečer.

— Strelska družina »Ljubljana« poziva vse člane in prijatelje strelskega športa, da se udeležijo zaključne strelske tekme, sobnega streljanja, ki se vrši 28. t. m. v salonu hotela »Loyde« ob 20. zvečer. Istodčasno dogovor radi začelca ostrostrelske sezone na vojaškem strelišču.

— Čigava je steklenina? Te dni je nekdo našel v neki dvorani na Krakovskem nasipu malo vrečico, v kateri je bilo devet vinških kozarcev, osem malih kozarcev za žganje, četrtlitrski steklenica, prtič, cvetlična vaza in servis za cigarete. Te stvari je najbrže kdo kje ukradel, pa jih ni mogel spraviti v denar, ter jih je tja skril. Lastnik naj se zgleda na policijo.

— Beraška nadleža. Najostreše odredbe in najbolj energično postopanje proti beračem ne za-leže mnogo. Tako je policija v torek aretirala pri uršulskem samostanu 5 beračev. — Včeraj pa je bil aretirani neki berač, ki je beračil s svojo ženo in otroci po mestu.

— Dve mali tatvi. V torek popoldne je neznan tat izmaknil na Resljevi cesti Avgusta Sludi s kolesa električno dinamo-svetilko, vredno 300 dinarjev. — Na dvorišču Figovčeve gostilne na Dunjski cesti pa je nekdo izmaknil Mariji Dermastja ročno torbico, v kateri so pa bila le neka pisma in nekaj malega drobiža.

— Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprija z uporabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef«-vodo, ker se lahko zauziva in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stobskih pojavov.

— »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Vsi ljubitelji pesmi za 1 glas in klavir. Izdaje Glasbene Matic v Mariboru, Maribor, 1930. Tisk in litografija Mariborske tiskarne. Pisava H. O. Vogliča. — Opozorjamo učitelje petja, pevce in pevke ter vse ljubitelje petja na to zbirko smosplov skladatelja in knepelina pevskega zbora Glasbene Matic v Mariboru prof. Vasilija Mirka. Zbirka vsebuje sledeče pesmi: Kateri kerub... (Utrva), Mati poje (Gradnik), Sneg, Morje (Pasorli-Samec), Otožno temno (Brezovnik), Moja ljubav (Medved), Sam, Kitajski motil (Golar), Prviljo ljudje... (Utrva) in Kondetir (Vl. Levstik). Dobiva se v vseh prodajalnih muzikali.

Seja občinske uprave v Ljubljani

Ljubljana, 25. februarja.

seznam vseh tistih cest,

Danes ob 5 popoldne se je vršila seja ljubljanske občinske uprave. Seji so prisostvovali razen enega vsi občinski svetniki. Banskoupravo je zastopal banski svetnik Borštnar.

Zupan dr. Dinko Puc je v svojem predstvenem poročilu omenjal, da je mestna občina na zadnji rojstni dan predsednika ČSR Masaryka izrekla svoje čestitke in mu z drugimi slovenskimi občinami poslala posebno spomenico. Danes sta bila pri županu konzul in vicekonzul ČSR v Ljubljani ter sta izrekli občinskemu svetu in vsem drugim občinam zahvalo za spomenico. Občinski svet je to sprejel z odobravanjem na znanje.

Zupan sporoči dalje, da je finančni odsek ta čas

dovršil delo s proračunom

in da je tiskani občinski predlog razdelil med občinske svetnike. (Obč. svetniki so imeli proračune pred seboj na pulnih.) S proračuni so bila razdeljena med občinske svetnike tudi tiskana poasnila, medtem ko so referati še v tisku. Proračunska seja se bo vršila najbrže sredi marca meseca.

Končno je župan sporočil, da je sedaj vendar izvojevan boj za regulacijo Ljubljane in da je ta stvar vsaj za prvo leto odobrena. Spomladi pa se prično dela. (Aplavz.)

Poročilo finančnega odseka

Poroča g. Tavčar. Najprej so bili na vrsti prizivi proti predpisu davka na nezazidane parcele. Teh prizivov je bilo 92 in je bila večina od teh zavrnjena, nekaterim je občinski svet ugodil, v nekaterih slučajih pa se bodo vršile še poizvedbe o upravičenosti pritožb. Občinski svetnik Dacša je zahteval, da se v enem slučaju podaljša rok za zidanje parcel od dva na tri leta. G. Frelih pa je v splošnem protestiral proti temu davku, zakaj po govornikovem mnenju mora biti vsak davek predpisan le na dohodke, nezazidane parcele pa ne donesajo dohodkov.

G. Tavčar je zavrnil g. Freliha. Ne gre, da bi se proračun, ki je še lani izkazoval 1.600.000 Din primanjilja, obremenil še z večim primanjiljem, pa tudi tehnično je nemogoče opustiti ta davek. Finančni odsek pa je bil glede prošnje obtožben skrajno liberalen. Večina občinskega sveta je mnenja, da opustitev davka na nezazidane parcele ni bila umestna, in bo občinski svet o ponovni uvedbi tega davka sklepal. Razlogi za ta davek so zelo tehtni, govornik pa je navedel samo dva: namreč davek ima namen preprečiti spekulacijo z zemljišči in varovati občinske interese. Predlog finančnega odseka je bil nato sprejet z vsemi proti Frelihovega glasu.

Na vrsti so bile nato pritožbe proti predpisu davka na prirasikarino. Občinski svet je zavrnil pritožbe Ludovika Zavešnika, Ivana Semrača, Joška Medveda, Terezije Cerkvenič in inž. Martina Guzelja, delno pa ugodil pritožbi Josipine in Petra Kosaka.

Konzumno društvo za Slovenijo je ponudilo mestni občini na prodaj parcelo »Mestec v Zgornji Šiški«. Zahtevalo je za to 3000 kvadratnih metrov veliko parcelo 30.000 Din. Mestna občina pa je bila mnenja, da je svet vreden samo 7 Din po kvadr. metru, torej skupno 21.000 Din. Konzumno društvo je na to pristalo, občinski svet pa je odobril nakup.

Telefonska centrala na magistratu

se je pokvarila. Kdo je to zakrivil, še ni točno ugotovljeno, ali trdita Siemens, ki je centralo montiral ali trdita »Obnova«, ki je montirala centralno kurjavo. Magistratni gremij je popravilo že oddal za ceno 209.000 Din in toliko bo trpela mestna občina škoda. Mestna občina bo za ta znesek tožila eno od obeh tvrdk. Do tedaj pa, dokler te vsote ne izloži, je občinski svet odobril kredit 209.000 Din za popravilo centrale iz tekočih sredstev.

Mestna zastavljalnica

je potrebovala obratni kapital in je za to dobila iz mestnega zaklada na razpolago 700.000 Din, mora pa ta denar vrniti. Zato je upravni odbor mestne zastavljalnice sklenil najeti posojilo v znesku 1 milijona dinarjev, tako da bo na razpolago mestni zastavljalnici še 300.000 Din. Občinski svet je najetje tega posojila odobril.

Poročilo gradbenega odseka

je podal podžupan prof. Jare. Porčča najprej o regulaciji pred šišensko cerkvijo in na Vodovodni cesti. Občinski svet odobri oboje.

Glavnemu odboru za osuševanje Barja dovoli mestna občina prevoz po 6 m širokem pasu.

Z M. L. Jurmanom je bil dosežen sporazum za parcelacijo v katastrski občini Sv. Peter I.

Josip Bahovec je prosil za parcelacijo sveta ob Dolenjski cesti. To je bilo odobreno. Isti je prosil mestno občino tudi za korekturo svojega zemljišča, tako da bi odstopil on primeren svet ob dolenjskem kolodvoru mestni občini, ta pa njemu enako velik svet ob Dolenjski cesti. Moral pa bo doplačati 10 Din za kvadr. meter, ker je mestni svet ob Dolenjski cesti več vreden.

Magistratno poslopje

je pričela mestna občina lani renovirati in je v proračunu določila 700.000 Din. Izkazalo pa se je, da je treba to poslopje mnogo bolj renovirati, obenem pa tudi ob sosednji hiši, predvsem bo treba mnogo več kamnoseških, pleskarskih in mizarjskih del. Pred dvorano je potreben poseben foyer za sprejem tujcev in podobno. Ta foyer bo obit s steklenimi stenami in se bo dal za silo kuriti. V poslopiju so potrebne tudi nove hrastove stopnice. Ko se bo vse to izvršilo, bo magistratno poslopje mestu res v ponos. Občinski svet je za popravilo magistratnega poslopija odobril še nadaljnjih 700.000 Din, ki bodo določeni že v novem proračunu.

V Gledališki ulici bi bil mestni občini potreben za regulacijo te ulice kos sveta, ki je bil nekoč last Tomaževih dedičev, sedaj pa je last g. Zalte. Tako Tomaževi dediči, kakor tudi g. Zalta so stavili najprej za odstop tega sveta mestni občini nespregledljive poudbe. Končno pa je bil dosežen s g. Zalto sporazum, da plača mestna občina Zalti 35.000 Din za svet, g. Zalta pa bo sam napravil primerno ograjo ob zregulirani ulici. Znesek 35.000 Din bo mestna občina tako in tako dobila nazaj, ko bo zemljišče ob tej ulici prodano. Občinski svet odobri ta sporazum.

Podžupan prof. Jare poročča nato o prihranku pri zgradbi rdeče hiše na Poljanah. Za to stavbo je bilo proračunanih 14 milijonov dinarjev, za prihodek 400.000 Din, za kopalne peči pa 150.000 Din, skupno torej 14.550.000 Din. De anko pa je vse skupaj veljalo le 14.422.000 Din, torej je bil dosežen prihranek 118.000 Din, kar je pač redek slučaj.

Zaradi kuluka je banska uprava zahtevala od mestne občine, naj pošlje

ki bi eventualno prišle v poštev za popravilo z osebnim delom. Podžupan prof. Jare predlaga naslednje ceste: Gledališko, Janežičevo, Cimpermanovo, Jelovškovo, Rezijansko, Meneingerjevo, Kolezijsko, Oražnovo, Postojnsko, Streliško in Kumanovsko ulice, dalje Poljansko cesto od Mesarske poti do železniške proge, neimenovano ulico v podaljšku Staničeve ulice, Suvobergo ulico, del Triglavске ulice, Herbersteinovo, Posavskega-Dimičeve in Javčeve, podaljšek Peričeve ulice, podaljšek Topniške ulice, Prekmursko ulico, podaljšek Kržiževe ulice in neimenovano ulico od Linhartove do Kržiževe ulice, Bolgarsko in Smoletovo ulico, podaljšek Marmontovega trga, del Kobariške in Costovo (bivša Samotno) ulice. Vrstni red teh ulic naj bi se pričel z Gledališko ulico. G. Frelih pripomni da se je dosedaj za obvezno delo priglasilo samo šest oseb, vsi drugi bodo raje plačali. Zupan dr. Puc omenja, da se bo zaradi kuluka pozneje vršila debata, ker je g. Tavčar v tej zadevi predložil nujni predlog. G. Uratnik pa je mnenja, da na tako važne zadeve ne gre tako kratko odgovarjati, pač pa je treba predlagati ves program, kako naj bi se ves denar, ki ga bodo ljudje namesto kuluka plačali, uporabili. Podžupan Jare pripomni, da gre tukaj samo za formalni odgovor banske uprave.

Podžupan prof. Jare je še predlagal, naj se Alomi Company dovoli postaviti do preklica šest kioskov za vozne rede, ti kioski pa ne smejo kaziti lica mesta.

Poročilo personalno-pravnega odseka poda dr. Bohinjec. V ljubljansko domovinsko zvezo je bilo sprejelih 33 prošev, odklonjenih pa 7. Sprejem se je zagotovil osmim osebam. Točko o inkorporaciji Viča, Most in Zg. Šiške v Ljubljano je župan odstavil z dnevnega reda, ker bodo v kratkem pričeli razpravljati o novem občinskem zakonu v Belgradu. V agrarni odbor so bili izvoljeni: Jože Jamnik, Anton Škraba, inž. Franc Zupančič, Josip Lovša in Ivan Vrbin.

Novi upravni odbor Mestne hranilnice

Zupan poročča, da je potekla funkcijska doba dosedanjemu upravnemu odboru Mestne hranilnice, ki je bil izvoljen 17. februarja 1928. Za sestavo kandidatne liste je bil določen poseben odbor, v katerem so bili podžupan prof. Jare, Tavčar in Jenko. V imenu tega odbora je predlagal Jenko naslednji

Maribor

□ V cvetu mladosti je umrla učiteljica gd. Anica Kotnik. V torek popoldne je bil iz mrlišnice lep žalni sprevod na frančiškansko pokopališče.

□ Do zadnjega kottiča bodo napolnili Mariborčani drevo dvorano Prosvetne zveze ob priiliki predavanja pisatelja jubilanta F. Finžgarja.

□ 11. marca 1931 — »Vnebovzeje«.

□ Za prvenstvo Pohorja, Maribora in kluba. V nedeljo, dne 1. marca bodo pri Ruški koči smučke tekme za prvenstvo Pohorja, mesta Maribora in sportnega kluba Maribora, ki tekme priredi. — Istega dne se vršijo istotam sankarske tekme, ki so se morale že večkrat odpovedati.

□ Nezgodi na cesti. 57letna vinčarka Marija Sut iz Bresterice si je pri padcu zlomila nogo. Ista nesreča je doletela na Frankopanovi cesti 66letno zasebnico Marijo Bauerjevo. Obe ponesrečenki so prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico.

□ Brez konca in kraja... V poslednjem času se v raznih delih mesta zopet pojavljajo v nočnih urah svedrovci sedaj z večim, sedaj z manjšim uspehom. Mariborska policija je permanentno na delu, da izsledijo krivce, ki vznemirjajo v zadnjem času mariborsko prebivalstvo. V noči na sredo so nepogrnjeni rokavniči izvršili kar tri vlome in sicer so se utihotapili v trafiko Amalije Strauss v Marijini 10, od koder pa so bili kmalu pregnani. Nadalje so vlomili okoli pol 24 ure v tobačni paviljon Marije Polanec na voglu Slovenske in Strossmaierjeve ulice ter odnesli 1700 komadov cigaret. Končno so se podali na Ruško cesto 5 in udrlj v prostore Svobode in sicer iz Dvorškovice ulice, stikali po predalcih ter odnesli gotovine v skupnem znesku 700 Din. Daktiloskop Grobin je takoj šel na navedena mesta vlovom in izvršil posnetje prstnih odtisov. Vlomilski družbi je policija na sledu.

□ Težka nesreča v kurilnici državne železnice. Včeraj okoli 14 je prišlo v kurilnici državne železnice do težke nesreče, ki bi bila kmalu zahtevala človeško žrtev. 30letni železničar Josip Pavko je bil zaposlen pri popravilnih delih. Po nesrečnem naključju je pri tem svojem delu prišel Pavko med rampo in stroji, ki ga je zgrabil in stisnil ob rampo s toliko silo, da mu je zlomil rebra, razen tega desno podlaktico in desno nadlaktico. Težko ponesrečenega Pavka je moštvo mariborskega rešilnega oddelka prenelo v splošno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

□ Pobeci streljaja. Pozorišče dogodka: Sv. Jakob v Slov. goricah. Zbrali so se nekateri od 16 do 17 letnikov in skovali zaroto proti Karlu B. zaradi njegovega »koračnega peresca« in klubom. Tam pred cerkvijo so se razpostavili in čakali, kdaj se poavi oni s peresom, da mu ga vzamejo. Pred mašo ni šlo, po maši tudi ne, iz jeze in na blamažo — tisto, da mu bodo pero vzeli so bili teden dni prej razglasili po vsej šentjakobski fari — so potem, ko je bil že precej daleč na potu domov, streljali za njim in je le naključje, da ni prišlo zaradi tega streljanja do kakšne žrtve. Ljudstvo, ki je odhajalo od maše domov, je bilo zaradi tega zelo razburjeno. Orožniki so pričeli z zašiljevanjem streljačelij pobecov. Kaj naj bi to bilo — fantovska prešernost, posurovost ali neumnost? Mogoče vse skupaj. Pobecom pa je treba dokazati, da orožje ni za nje.

odbor, ki je bil z listki izvoljen: od prisotnih 48 občinskih svetnikov je glasovalo 39, dobili so po 39 glasov: Andrej Belič, posestnik in gostilničar, Ivan Dachs, občinski svetnik, dr. Tomaž Klimar, občinski svetnik, Evgen Lovšin, ravnatelj Rude in kovine, železniški nadzornik Ludovik Mikleš, občinski svetnik Josip Olup, prof. dr. Pavel Pestotnik, občinski svetnik dr. Josip Pipenbacher, trgovec Viktor Rohrmann, tovarnar Anton Rojina, občinski svetnik Pero Sterk, občinski svetnik Josip Turk, občinski svetnik Josip Urbas, finančni računski inšpektor Albin Zajec in mesarski mojster Ivo Zan. Po 38 glasov so dobili podžupan prof. Evgen Jare, občinski svetnik dr. Miroslav Lukan, Josip Kutar in občinski svetnik mr. Sušnik Rihard. 34 glasov pa je dobil občinski svetnik dr. Joža Bohinjec. Devet glasov je bilo oddanih za dva druga gospoda, ki nista bila predlagana.

Proti kuluku

Občinski svetnik Tavčar je nato predložil nujni predlog, v katerem se izreka proti uvedbi kuluka, ki je krivičen tako za mestno občino in za mestno prebivalstvo, ki že dosti danieta za popravilo cest. Krivičen je za dravsko banovino, v kateri ceste niso bile potrebne takega izrednega sredstva za popravilo, krivičen je tudi po načinu odmerjenja, ker s silo preobremenjuje male davkonplačevalce, delavce, sorazmerno pa mnogo manj veliki kapital. Pridrži se mu je g. Frelih, g. Uratnik pa je v daljšem govoru izpreno pokazal, kako je bilo že dosedaj delavstvo mnogo bolj obdavčeno, kakor pa je bilo pred vojno, medtem ko so bili drugi stanovi obdavčeni prav tako ali pa še manj. Kuluk pa je to nepravilno in neorazumno obdavčenje delavstva in namenecevske žrtno poostil. Tavčarjev nujni predlog je bil soglasno sprejet in bo kr. vlada naprosila, naj se pobiranje kuluka za Ljubljano, kakor tudi za dravsko banovino odloči, ali na vsaj ustavi pobiranje kuluka za leto 1930., za leto 1931. pa predpise v načini izmeri.

Zupan je predložil še dva samostojna predloga, ki ju je odkazal odsek. Javna seja je bila zaključena ob 8 zvečer.

Tajna seja

Na tajni seji je občinski svet podelil ustanovo dr. Košmerlja v znesku ca. 3000 Din Josipu Senčarju, gojenju II. letnika geometrskega oddelka srednje tehniške šole, dr. Krekovo ustanovo v znesku 1000 Din pa dijaku istega razreda Stanislavu Jetzlu. Oddanih je bilo nato še 18 ustanov mestne občine za dijake srednje tehniške šole v zneskih po 500 Din. Pok. mestni uslužbenec Ivan Gantar ni zapustil nobenih svojcev in se zato priznava posmrtno četrt nakaže bolniški blaginji. Miri Waxlovi, strokovni učiteljici na liceju, se določijo prejemki po predpisih za državne uradnike.

Pri zimskem sportu in ostrih dneh

NIVEA-CREME

in sicer preje nadgrniti, predno greste na oster zrak. Nivea Creme se uleže v kožo ne da bi zapustila kak blek in jo naredi odporno vetru in slabemu vremenu. Nivea Creme zabrani, da koža ne razpoka in da ni hrpava. Nadgrnite si vsak večer predno greste spat obraz in roke temeljito z Nivea Creme. Z veseljem boste mogli potem ugotoviti, kako mehka in prožna se občuti Vaša koža, ter kako zdravi in mladostni izgledate. Namodestiti Nivea Creme ne morete, kajti druge kožne kreme, ki bi vsebovala Eucerit, sploh ni.

Doze po 5, 10 in 22 Din; tube po 9 in 14 Din.

Dobavitelj v Jugoslaviji: Jugoslav. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. l., Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

Celje

19. marca 1931 — »Vnebovzeje«.

□ Požar vsled nepravilnosti. Mizarjski mojster Mihael Vrenko ima v mestni hiši Na okopih 11 svojo mizarjsko delavnico, katere prvi prostor kuri z železno pečjo, ki pa jo očitno uporablja tudi za sušenje lesa in podobno. Tudi v torek popoldne, ko so delavci zapustili delavnico, so naložili okoli peči različen les. Ko se je okoli tri četrt na 1 vrnil k delavnici sin g. Vrenka z dvema pomočnikoma, je opazil, da v delavnici gori. Hitro so vdrlj v delavnico in s pomočjo sosedov ogenj, ki je med tem segel že na podstrešje, pogasili, še preden je mogla priti na lice mesta požarna bramba.

□ Težka nesreča premikača. V ponedeljek 23. februarja okoli tri četrt na 9 zvečer je na celjskem kolodvoru pri premikanju skoraj postal žrtev službe 45letni premikač Valand Jakob. Po nesrečnem slučaju je padel in koleza železniškega voza so mu odrezala levo roko pod ramo. Valand je pri tem pokazal za čuda veliko energije. V naključnem času je namreč prispel na lice mesta rešilni avto in Valand je kljub ogromni izgubi krvi sam stopil v avto, ki ga je v naglem diru prepeljal v bolnišnico. Takošnja operacija je Valandu rešila življenje.

□ Potegavščina ali kaj? V torek 24. t. m. okoli pol 8 zvečer sta dva moška javila policiji, da se je vrgel znani B. K. v samomornem namenu preko velike pečine s Starega gradu. Takoj nato je odhitel pod Stari grad rešilni avto s petimi reševalci. Z mečnimi lučmi so reševalci razsvetlili pečino in okoli pečine ter do 10 podoči iskali, vendar niso ničesar našli. Našli so pač trak spodnjih hlač, ovrtnico in trak za nogavico, vendar ni mogoče ugotoviti, če je vse to lastnina B. K., kakor tudi ni verjetno, da bi pri padcu preko pečine vsa ta drobnarija odletela od njega. Da sta preje omenjena dva moška policiji sporočila ta slučaj v opisani obliki, jima je dalo povod obnašanje K. a preko torkovega popoldneva, ko je ponovno rekel, da se bo končal, jedel steklenico in se nenadoma poslovil. Klub nesporni ekspedijci reševalnega oddelka je na vseeno čudno, da včeraj B. K. ni bilo nikjer videti.

Za razkuževanje perila bolnikov je najboljšo sredstvo

SANOFORM

ki ga dobite v vseh lekarnah in drogerijah.

Trbovlje

Radio Mot-rje. V neposredni bližini stare bolnišnice v Lokah je že dalje časa prav vztrajno na delu neki amater, kateri si je nadel nalogo, kar največ motiti sprejem s tem, da proizvaša s svojim aparatom silovito žvižganje. Te motnje niso slučajne, ampak jih dotičnik proizvaša namenoma v gotovih presledkih ob vsakem času. Prosim dotičnega gospoda, naj bo napram svojim tovaršim bolj obziren in naj opusti te neukusnosti. Ako pa so to morda otroci, ki se na ta način zabavajo ob radiu, potem apeliram na starše, da v bodoče to preprečijo. Naj si dotični ne misli, da ga ni mogoče izslediti. Zakoniti predpisi pa določajo težke deravne kazni za one, ki motijo radio sprejem. — A. Vz.

Čas hripe!

V tem času je velike važnosti, da so vedno pri hiši Aspirin-tablete — Edino prave so z Bayerjevim križem.

Moste pri Ljubljani

Na občnem zboru Prosvetnega društva se bili izvoljeni v odbor sledeči gg. Jos. Oražem, kaplan pri Sv. Petru, Albin Perhace, Franc Poženel, Ernest Vrhovce, Filip Logar, Jos. Podobnik, Zane Cigler in Valentin Vojska. Izvoljeni odbor jamči, da bo društveno delovanje v tekočem letu še bolj živahno kakor je bilo v minoleh.

Stavbno gibanje je bilo v minuleh letu zelo živahno. Iz poročila stavbnega odseka povzamemo, da je bilo izdanih stavbnih dovoljenj 45 za visokoprtilne hiše 12 za enonadstropne, 22 za gospodarska poslopja, 28 za adaptacije in 12 za vrtno ograje. Uporabnih dovoljenj je bilo danih 48.

Posvečuj prazniki! Ta zapoved še vedno velja v mnogih deželah, kjer je gospodarska in duševna kultura na mnogo višji stopnji kakor je pri nas. Tam to zapoved tudi izpolnjujejo tako javne oblasti kakor zasebniki. Pri nas se pa žalibog na božjo zapoved čimdalje bolj pozablja, kar je prav žalostno z verskega stališča in škodljivo s socialnega. To pa razne profitarske lastrebre nič ne moti in tudi nedelje izrabljajo v svoje namene. V minuleh letu se je večkrat opazalo, da so se opravljala ob nedeljah dela, ki bi se ne smela. Zato je občinska uprava soglasno naročila, da naj županstvo pazi, da se ob nedeljah in praznikih ne bodo izvrševala razna dela. V sedanjem času velike brezposelnosti se ista na ta način še povečuje. Ako županstvo samo nedeljskega dela ne more preprečiti, naj se obrne za pomoč na ono oblast, ki je dolžna skrbeti, da se javni red ne krši. Nedeljsko delo je pa gotovo kršenje javnega reda.

Vič

Roditeljski sestanek priredi državna meščanska šola na Viču pri Ljubljani v soboto 28. t. m. ob pol 7 zvečer, t. j. takoj po litanijah, v šolski telovadnici. Dnevni red: 1. Predavanje o vzgoji naše mladine (predava ravnatelj). 2. prost razgovor staršev z učiteljstvom ob priki zaključka II. trimesečja. Starši učencev in učenci so dolžni udeležiti se tega sestanka. Ker je tema predavanja posebno z ozirom na sedanjí čas zelo važna, se vljudno vabijo poleg staršev tudi vsi prijatelji šole in mladine. — Ravnateljstvo drž. mešč. šole na Viču.

Kamnik

Kmetijsko predavanje. V nedeljo dopoldne je priredila Kmetijska podružnica predavanje o kmetijstvu in živinoreji. Predaval je veterinarski svetnik g. Rauter.

Finžgarjeva proslava. Prosvetno društvo v Mekinjah je priredilo v nedeljo proslavo 60 letnice pisatelja Fr. Finžgarja v društveni dvorani. Slavnostni govor je imel mekinjski župnik gosp. Viktor Čadež.

Predavanje o cvetlicah. Društvo »Kamnik« nam od časa do časa rado postreže s kakim poučnim predavanjem, kateremu se Kamničani odzovejo vedno v polnem številu. V ponedeljek zvečer je zopet priredilo zanimivo predavanje. Govoril je g. inž. Ciril Jeglič iz Ljubljane o goitvi in negovanju sobnih cvetlic. Predavanje so spremljale številne skioptične slike.

Leshovec pri Krškem

Smrt najstarejšega farana. V torek dopoldne so pokopali enega najstarejših mož tukajšnje fаре g. Matijo Hermeca, ki je dosegel častitljivo starost 93 let. Vsa fara ga je poznala kot izredno dobrega in pobožnega moža, ki je dobišen del svojega življenja preživel v trpljenju.

Prečna

Kmetijski tečaj, ki bo trajal 6 tednov, imamo v Prečni že od 15. februarja. Predavatelji iz Grma in z glavarstva nam pošastujejo zelo lepe in koristne stvari. Z mnenjem enega g. predavatelja o kmetijski peči se pa ne moremo rešiniti. Kmetijska peč ima več prednosti kot slabosti. Predavani se radi udeležujejo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

V četrtek, 26. februarja Radio-Ljubljana radi čišče: ja strojev ne oddaja.

Petek, 27. februarja. (Mogoče, da tudi 27. februarja še ne bo oddaje.) — 12.15 Plošče (solo instrument, zbori iz oper). — 12.45 Novice iz današnjih dnevnikov in zimsko-sportne vesti. — 13.00 Časovna napoved, nato plošče. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Popoldanski koncert. — 18.30 P. dr. R. Tominec: Socialni pomen menišva. — 19.00 Profesor dr. Sušnik: Poučuje francoščino. — 19.30 Krekova gospodinska šola v Šiški: Razsvetljava in kurjava. — 20.00 Chopinov večer (ga. Šmalc-Svaiger g. dr. Dolinar: Uvodna beseda.) — 22.00 Časovna napoved, dnevne vesti, sport, vreme.

Drugi programi

Petek, 27. februarja.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert. — 17.30 Narodni napeti. — 18.00 Popoldanski koncert. — 20.00 Narodne pesmi. — 20.30 Belgradski kvartet. — 21.00 Ruske narodne pesmi. — 22.00 Harfa. — 22.50 Koncert Radio-orkestra. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17.00 Glasbe iz kavarne. — 20.30 Belg ad. — 22.45 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Pevski koncert. — 17.25 Dunajska glasba. — 19.15 Humor v glasbi (koncert). — 20.15 Piano. — 21.30 Koncert vojaške godbe. — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert. — 19.30 Prenos opere. — 22.15 Večerni koncert. — Milan: 12.15 Pestrta glasba. — 19.30 Vesela glasba. — 21.00 Koncert. — 22.30 Pester koncert: soli in orkester. — Large-berg: 19.45 Moški zbor z orkesterom. — 20.45 Simfonični koncert. — Rim: 17.00 Instrumentalni koncert. — 21.35 »Moja hiša«, opereta. — Berlin: 19.00 Zabatna glasba. — 20.40 Orgle. — 21.10 Breslau. — Katowice: 16.25 Plošče. — 20.15 Simfonični koncert Filharmonije. — Mülhacker: 12.20 Plošče. — 16.30 Popoldanski koncert. — 19.45 Ruske pesmi. — 20.30 »Macbeth«, žaloigra, W. Shakespeare. — 21.45 Koncert. — 23.05 Plesna glasba. — London: 12.00 Radio-orkester. 19.45 Orkestralni koncert. — 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 13.15 Plošče. — 16.30 Orkestralni koncert. — 19.30 »Vojaki«, opera, M. Gurliht. — 22.30 Sodobna glasba. — Leipzig: 16.30 Koncert. — 19.00 Plošče. — 20.30 Otrokova liubezen. — 21.15 Igra.

Petrolej - blagoslov in prokletstvo

Marco Polo pripoveduje v opisu svojega potovanja v Kino (1271.—1295.) med drugim tudi o oljnim studencu v okolici Baku-a, ki da je bil tako obilen, da bi bilo mogoče »pač sto voz naenkrat natovorit in odpeljati«. Ljudje iz vseh mogočih dežel se zgrinjajo tamkaj — pravi — in pri tem olje niti ni užito, preje je porabno še za kurjavo, predvsem pa je izvrstno — zdravilo za kamele.

Kot naravno zdravilo in drugega nič je veljal petrolej še dolga stoletja za Markom Polom. V starem in novem svetu so ga prodajali pod različnimi imeni: »Olje sv. Kvirina«, »Gorski balzam iz Galicije« itd. Prvi naseljenjci v Pennsylvaniji so našli površino jezer in rek pokrito z oljem, ki so ga uporabljali Indijanci kot zdravilo za notranje in zunanje bolezni. Po njih so se ravnali tudi naseljenjci in si domisljali, da so našli v petroleju zanesljivo zdravilo za vse mogoče bolezni in bolečine.

Scasoma pa se je njih razmerje nasproti petroleju izpremenilo ter so začeli »večno zemeljsko olje« preklinjati. To je bilo tako: Dokler so se držali morske obale, so dobivali potrebno sol iz morske vode; ko so pa prodrli v notranjost, so kuhali vodo slanah studencov. Ko je pa njihovo število vedno bolj narasčalo, so začeli vrtati rove do geoloških solnih plasti in lužiti »sol zemlje«. Tedaj se je vedno pogostejše zgodilo, da je, čim globlje so vrtali, tem češče privrela na dan namesto čiste soli — smrdeča mešanica slane vode in črnikega zemeljskega olja. To je pomenjalo za podjetnika izgubo truda in denarja in je na ta način propadlo mnogo cvetočih solnih družb.

Eden takih nesrečnikov je bil tudi James Kier v pensilvanskem mestecu Tarentu. Iz enega njegovih rogov, ki ga je vrtal z velikimi stroški je leto za letom tekel mastni, temni zemeljski sok. Njegov brat Samuel Kier, drogist v Pittsburgu, mu je skušal pomagati na ta način, da je začel prodajati »Kierov petrolej ali kameno olje: sloveče po svoji nedosegljivi zdravilnosti«. Reklama je za-

legla in so se ljudje kar trgati za novo čudotvorno zdravilo. Brata sta si dobile delila in James je z denarjem dobil pogum za vrtanje novih solnih rogov. A držala se ga je »smola« in prihodnji rov je zadel zopet na izdatno petrolejsko plast.

Da bi spravil bratov petrolej v denar, je drogist Samuel po raznih poizkusih odkril način za očiščenje petroleja in omogočil s tem njegovo uporabo za razsvetljavo. Sicer so po žagah in drugih delavnicah že davno prej svetili s surovim petrolejem, a za stanovanja je bil zaradi smrada in dima neuporaben. Samuel Kier je postal prvi destilator petroleja in Pittsburg je bil prvo mesto na svetu, kjer so začeli uporabljati petrolejske svetilke. Sedaj je šel ves Kierov petrolej sproti v denar in še premalo ga je bilo.

Dve leti kasneje se je ustanovila prva petrolejska družba, pri kateri pa Kierov ni bilo zraven. Družbo sta vodila dva newyorška odvetnika. Sledila so leta finčnih težkoč in učenih izjav, ne da bi bili začeli z obratom. L. 1859. so slednjič poverili prvo poizkusno vrtanje, ki je bilo namenjeno petroleju, nekemu vlakovodji po imenu Edwin Drake. Da bi pa podjetje imelo večji ugled, je družba Drakeja enostavno povišala v »colonela« — polkovnika, dasi od tega naslova ni imel najmanjše pravice. In kot »colonel Drake« je prešel tudi v zgodovino.

Drake, ki ni imel ne izkušenj ne denarja, se je leto in dan brezuspešno ubijal ob Oil-Creeku pri Titusville-u, kjer je ležal svet njegove družbe. Slednjič mu je prišla genialna misel, ki je še-le omogočila kasnejšo petrolejsko industrijo: da bi preprečil večno zasipanje izvrtanih rogov, je napeljal svedre skozi cev. Istočasno se mu je posrečilo dobiti izkušeni delovni moči: kovača Williama Smitha in njegovega sina Sama. Oba sta preje vrtala pri Famesu Kieru za pridobivanje soli.

Zvečer 27. avg. 1859. je 16-letni Sam Smith, ki je vodil vrtanje, razburjen vzkliknil: »Olje — olje!« In v teku dveh let po tem trenutku se je naj-

zapuščenejša dolina Alleghanije s svojim umazanim oljnim potokom izpremenila v vrveče mesto. Farmarji, ki na svoji zemlji niso nikoli pridelali toliko, da bi mogli nasiti svoje otroke, so prodali svojo zemljo prekupčevalcem za desetstote delarjev; prekupčevalci so prodali farme še tople drugim za desetkratne vsote in tretji in četrti kupec je zaslužil na njih še vedno 100 do 200 odstotkov.

L. 1860. je zgorela v svoji farmarski hiši vdova Mac Clintock: vtila je bila petrolej na ogenj, da bi bolj gorelo. Vse njeno premoženje — samo gotovine je bilo 200.000 dolarjev — je podedoval njen pastorek John Steel, ki je bil dotlej voznik. Na posestvu so našli petrolejske vrelce in Steel je dobival kot delež po 2800 dolarjev na dan!

Odšel je na potovanje s celim tropom služabnikov kakor kak princ ter z obema rokama razsipal denar. V malo letih je zabil vse ogromno premoženje in postal reven kakor cerkevna miš. Služil si je poslej svoj kruh kot nosač na železniški postaji Franklin.

»Polkovnik« Drake, ki je izvršil prvi petrolejski vrelec, je zamudil čas, da bi si dal svojo iznajdbo patentirati; v šestdesetih letih je vse svoje premoženje izgubil na borzi in postal zopet ubog nemanič.

Staremu Williamu Smithu, vrlemu rokodelcu, ki je delal najprej za Kiera in potem za Drakeja, se je početje špekulantov ob Oil-Creeku in nemožno življenje po plesišnih in »salonih« pristudilo. Zapustil je petrolejsko dolino in ostal do smrti pošten rokodelec, prepričan, da denar ne prinaša sreče. Njegov sin Sam je hodil po očetovih potih in se kot tesar naselil v Titusville, kjer živi še danes, zdrav in širokopleč kakor hrast. Svojega rokodelstva ne izvršuje več, zato pa dela na svojem vrtu — 90-leten mož — vsak dan od ranega jutra do poznega večera. Nikdar ni bil bolan in tudi pomanjkanja ni nikdar poznal, zato se sam imenuje najbogatejšega moža v Pennsylvaniji.

kapitalizem ter ustanovila kolektivno vladno delavcev.

Pri slovesnosti na čast Dingana, ki je dal zavratno umoriti prve burske naseljence, naj bi tudi letos zasluženi črni pokazali svojo moč in silo. Nameravali so prirediti velike obhode in sežgati

Atentatorja na albanskega kralja Ndok Gjeloški (na levi) in Aziz Cami (na desni).

izkaznice (vsak zamorec mora namreč imeti izkaznico) na javnih prostorih. Razburjenje je nepopisno naraslo. Stari ljudje, ki se še spominjajo vojske v Culi, niso mogli spati cele noči od samih skrbi. Avtomobili in policija na konjih so stražili ceste po mestu, kadar je govoril kak voditelj črnecev. Policija je govorila vsakokrat opozarjala, naj bo previden v svojih besedah. Čez nekaj dni pa je moral Tonjeni sam priti na policijo prosit, naj ga obdrže v varstvu, ker so med tem mladi Evropejci začeli govoriti njegovemu življenju.

Dinganov praznik je prešel v splošnem miru po vsej južni Afriki. Velika masa črnecev je ostala nedelavna in mirna. Belokožcem se ni bilo treba bati ničesar. Vendar njihov položaj kljub temu ni prijeten. Nasproti 6.038.646 zamorcem stoji le 1.738.937 Evropejcev. Sprito teh števil Tonjeniju skoro ne moremo zameriti, če je pri neki priliki dejal, da ima prav za prav on pravico biti ministrijski predsednik Južnoafriške Unije. Zanimivo je, da imajo po zadnjem štetju zamorci in Evropejci približno enako število živine, namreč po 5 in četrt milijona glav. Obe rasi imata interes na mirnem sožitju, ker si svoje pridelke med seboj izmenjujejo. Največ trpe v teh razmerah stari Buri. Zato mnogi od njih nečejo o kakem izmirjenju med belci in črni ničesar slišati. Le 72.508 Burov plačuje dohodninski davek. 24.443 Burov

Major Topola, ki je bil pri atentatu na albanskega kralja na Dunaju ubit.

zasluži manj kot 500 funtov in 12.432 Burov manj kot 350 funtov na leto.

V vsej južni Afriki je 1.861.000 črnih delavcev ter 532.000 belih. Obojestranska gospodarska odvisnost prebivalstva pa obema rasama veli z vso odločnostjo, da se je treba med seboj pomiriti in se izogibati vsakega plemenskega boja.

Demon požigov in nasilja

Münster, 22. februarja.

Katoliška korespondenca sporoča od apostolske prefektura Yenki na Koreji:

Apostolska prefektura Yenki na Koreji, meji na zahodu na Rusijo. Njeni prebivalci so povečini revni Koreanci, ki so se radi bede v Mandžuriji izselili. Mnogi od njih gredo vsako leto čez mejo v Rusijo in prihajajo nazaj kot čisti, pravoverni komunisti. Nihče ne ve, v koliko je pri vsej stvari udeležena Rusija. V apostolski prefekturi Yenki imajo ponekod kitajsko policijo, ki je v boju proti boljševizmu zelo popustljiva. V drugih okoliških krajih pa je japonska policija, ki zelo ostro nastopa proti vsaki komunistični propagandi.

V področju kitajske policije so napadi in denarna izsiljevanja na dnevnem redu. Obramba proti takim napadom je zelo nevarna. Primer: V kmečko hišo so ponoči vdrl trije komunisti, ki so zahtevali do določenega časa več sto jenov. Ljudje se niso dali prestrašiti in so prišli in zvezali dva izsiljevalca, ko sta ob domeničenem času prišla po denar. Toda maščevanje je kmalu sledilo. Čez nekaj dni je pridrelo nekaj komunistov, ki so z noži in sekirami obdelovali nesrečne prebivalce in nato še zažgali poslopje, pri čemer sta zgoreli dve osebi.

Od zadnje žetve lanskega poletja je dobila komunistična agitacija naravnost misijonom sovražni značaj. Izjavljajo, da cerkev in šola ne spadata več v današnji čas. Misijonarji dobivajo anonimna pisma. V noči od 25. na 26. septembra lanskega leta je prišlo v naselbino voditelja nekega katoliškega mladeniškega društva v Haksotongu 7 mož. Z napetimi revolverji so zahtevali, da jim izroče razmnoževalni aparat, s katerim so tiskali društveno glasilo. Aparat so naposled, ko so domači odkrili izročitev, odnesli komunisti s silo. Takoj nato so pričeli razširjati protikatoliške letake, v katerih so bili n. pr. stavki kakor naslednji: »Vse pripadnike katoliške cerkve je treba pobiti!« Ko so katoličani poklicali policijo na pomoč, so pričeli komunisti znova izsiljevati denar pri katoliških katehistih. Pri ponovnem obisku so končno naleteli komunisti na odpor kitajskih vojakov, ki so enega nasilneža ubili in dva prišli. Iz maščevanja so potem boljševiki zažgali ravnokar blagoslovljeno katoliško romarsko cerkev, kitajsko šolo in pet hiš katoličanov. Kljub temu, da so cerkev na mnogih mestih polili s petrolejem, je kljub temu ostal večji del božje hiše, ki je posvečena Mariji Pomočnici, ohranjen. Cerkev glavne misijonske postaje v okraju stražijo noč in dan. Pred kratkim so zažgali društveni dom ene bližnjih misijonskih postaj ter več kitajskih in korejskih kmetij iz gole hudobije. V duhovnjiki Tumentje je bilo dosti nad 50 požigov.

Tako tukaj dela boljševizem! Kitajci so zato začeli civilno prebivalstvo oboroževati. Če bo to kaka dobrota, o tem resno dvomi vsak, kdor pozna kitajske razmere. Dogodki pa nam dokazujejo, da je boljševizem tudi v misijonih demonska proticerkvena katoličanstva, demon, ki ima veliko misijonarjeve in ki mu propaganda ni težka.

Evropejce v Ocean!

Rim, 23. februarja 1931.

Korespondenca »Fides« prinaša od južnoafriškega misijonarja iz Oudtshoorna naslednje poročilo:

V Južnoafriški Uniji je 6.038.646 Neevropejcev. Zanje se potegujejo nacionalisti in boljševiki. Kadarkoli se med temi zamorci prikaže kak agitator, se prebivalstvo takoj strašno razburi. Ljudje pristopajo v najrazličnejša revolucionarna društva in točno plačajo prvo članarino. Toda njihovo navdušenje se kmalu polože. Misijonar p. Huss razlikuje v zamorčevem navdušenju dve

smeri. Ena smer hoče vse obstoječe uničiti, zmerni pa hočejo obstoječe izboljšati.

Da imajo v južni Afriki tudi najbolj radikalni agitatorji važno besedo, dokazujejo pristaši Marka Garveya. Garvey je črnc s Havajskega otočja. Njegovi pristaši prosijo in molijo, da bi kmalu napočil veliki dan njihovega Mojzesa (Garveya), ki bo z množico letal vse Evropejce pregнал v ocean. V Oudtshoornu in okolici je pred kratkim nastopal neki Tonjeni, čeden, lepo počesan črn deček. Zahteval je, da se naj črnci popolnoma odločijo od Evropejcev in pobere premoženje, jih izženo, ter ustanove črno republiko, ki bo uničila

Po strašni eksploziji v Eschweiherju. Svoji rudarjev vsi v skrbah čakajo na poročila pred nesrečnim rovom. Kakor smo že poročali, je eksplozija zahtevala življenje 32 rudarjev.

Kulturni obzornik

Pismo iz Zagreba

Od jugoslovanskih pesnikov si je edini Dragutin Domjanič našel pot v srbske, hrvatske in slovenske revije; in to največ v kajkavskem izrazu, kjer se mi zdi tako svoj in res človek iz ljudi. V misel so mi prišli dnevi, ko sem služil vojake in nosil edino sladko knjigo s seboj: Domjaničeve »Kipe« in popevke; in vstopil sem zadnjikrat k pesniku, da mi pove, ali zbira tudi te svoje umotvore, ki jih je razsejal po vseh jugosl. njivah. Knjige »Kipi« in popevke nima noben antikvarijat več, druge zbirke »Suncu i senci« je še nekaj v knjigarnah.

Malo časa ima. Težka je služba njegova in polna. Ves dan rešuje spise. Le redko si ukrade uro po večerji, da kaj čita. In vendar ima že pripravljeni obe zbirki razsejanih kajkavskih in štokavskih pesmi. Povod za to mi je dal Belgrad: zatožba, ki je izdala Dukiča, Nazorja in druge, se je ponudila, da mu izda pesmi, pa tedaj Domjanič ni imel časa. Pred meseci pa dni mu je »Srpska književna zadruga« pisala, naj tiskane in netiskane pesmi pošče; v dveh škatljah leže danes beli lističi Domjaničevih pesmi in čakajo luči. V jesen, ko bodo polja in loze umirale, bodo Domjaničeve pesmi stopile v življenje. Naslova še ne ve. Prostranega neče, ker pod širokimi naslovi ni mnogo; kdaj ničesar. »Pesmi« naj bodo! Če bi se pa »Srpska knjiž. zadruga« skesala? Lističi naj bodo pripravljeni...

Pa sem ob tej uri še drugo vprašal: Kako je našel v kajkavskih pesmi?

Kajkavec je. Z rojstvom samim mu je ostalo nagnjenje do tega narečja. In kot deček se je vračal vsako leto na počitnice k stari materi, kjer je prisluškoval kmetom in muziki njihovega besedja. Študiral je v Zagrebu, ki je bil takrat samo kajkavski. Danes je sodnik v istem mestu in to: izpraševalni; k njemu pridejo kmetje od Zagorja in celo od slovenske meje. Tako ujame vse nijanse kajkavskega narečja. (V mestu biva in vendar pojejo njegove pesmi le prirodo; duša njegova roma

ven v livade in to izpiše). — Mnogo je čital Ruse. Tu je našel jezične podobnosti v godbi in ritmu jezika kakor redko kje. Ze v osmi je pisal, a ni tiskal. Potem je molčal.

Nekoč (v času svetovne vojne) je krenil proti Vrabčam na sprehod s foto-aparatom, kar ni bilo dovoljeno. Videl je na senožeti ljudi, ki so nalagali voz. To je slikal. Neki človek ga je prijavil kot ruskega špijona. Seveda so ga spoznali in oprostili, njemu pa le ni dal humor miru, dokler ni v šalji list »Šišmiš« tega dogodka v zabavljičji povedal. To je njegova prva tiskana pesem. In to v kajkavskem narečju. — Včasih je začutil, da bi to narečje moglo tudi kaj težkega, bolestanega izraziti. In ko je »Šišmiš« ugasnil, se je Domjanič lotil lirčnih motivov, ki so njegovemu srcu najbližji.

Težko je pisati v tem narečju, ker se suši. Jezik (kakor slovenski) se oplaja, razvija, izrazno gre v subtilnost, kajkavski dialekt usiha: šole, uradi vsajajo štokavske besede. V dialektu so samo primerne barve jezika. In vsak dan je manjša copia verborum, zato se tolikrat zgodi, da se mu ista beseda spovrta. Narodne lirike kajkavske skoraj ni, zato je Domjanič mnogo besed moral iz sebe povleči. Mnogo je v dialektu germanizmov; te je obsel in na njih mesto dal slovenske besede v narodni izreki. — Še težji je naglas Tu pogaja instikt in uho. Pa v duh narečja mora oblikovalec pronikniti.

Danes oblačijo nekateri moderne pesmi v dialekt. Pa za take forme ni dialekt; le intimni sujeti, lirčni, o katerih govori in poje vas, se morejo oviti v narečje. Ti pa so taki, da zavejo komponiste (Njegove pesmi: trije komponisti tipljejo okrog ene pesmi).

Kako je prišel do Slovencev?

L. 1892. so se prvič sestali slovenski in hrvatski abiturienti; meje avstrijsko-ogerske so porušili. Boranič (danes univ. profesor v Zagrebu) je tedaj napisal pesem »Slovenac i Hrvat« in leta 1893., ko je Domjanič maturiral, je orila po Maksimiru kakor budilka vseh mrtvih... Takrat se je Domjanič spoznal z Jožo Lovrenčevićem, ki mu je pozneje »Desetega brata« poslal. A poslej se nista več srečala.

Slovenske in hrvatske umetnike so združevali listi, okrog katerih so se zbirali: »Mladost«, »Život«...

Pisati je začel Domjanič kakor tudi ostali hrv. umetniki v »Srbski književni glasnik« in v tržaški (panslavistični) list »Slovenski svet«. V Ljubljano Hrvatov niso vabili, zato so ostale ljubljanske revije brez njih.

Sele pred nekaj leti je Albreht povabil Domjaniča k »Zvonu«. In tako je začel. Po prijatelju Steletu je poslal tudi v »Dom in Svet« pesem. Sele Pen klub je ponovno zbližal hrvatske in slovenske umetnike. Zlasti pa ima Domjanič svoje znance v Zupanciču, Petruski, Steletu, Albrehtu...

Še danes je ganjen za lansko leto, ko so ga Slovenci tako sprejeli! Zato jim daje svoje srce in pesmi...

V »Književnih novinah« je založba »Zvon« objavila svoj program za leto 1931. Poleg sodobnih ruskih, nemških, francoskih in drugih pisateljev imenuje tudi slovenske, ki jih misli to leto pokazati Hrvatom. Zanimalo me je, kako misli ta založba svojo nalogo rešiti, pa sem stopil k uredniku g. St. Galogaži. Rekel mi je: Pod naslovom: »Nova slovenska literatura« misli slovenske novelistke, pesnike in romanopisce. Nima še imen pisateljev niti del, ki bi prišli v knjigo. V grobem pa misli takole: na prvih straneh zgoščena razprava o sodobni slovenski literaturi, dalje zbrane novele in pesmi in odlomki vidnejših romanov. Pod naslovom: Antologija nove lirike misli lirski dela slovenskih, hrvatskih in srbskih pesnikov. Obe knjigi bi izšli pod jesen. — Prva knjiga iz tega programa St. Galogaža: »Novele« je izšla. O njej drugičkrat.

Senior hrvatskih slikarjev Bela pl. Cikoš-Sesia je predzadnji teden legel v grob. Kap ga je porušila. Podaljšal je verigo smrti: Kovacevič, Valdec, Crnčić... Dolgečas mu je bilo za njimi. Rodil se je 27. febr. 1864. v Osijeku, sledil svojemu očetu, krajiškemu kapetanu, v vojaštvu; a kmalu je sšlekal častniško suknjo in stopil v dunajsko akademijo. Od tu je romal v München, v Neapelj; končno se je vrnil v domovino na novo osnovano obrtno šolo v Zagrebu. S Crnčićem je 1907. leta ustanovil privatno šolo, iz katere se je pozneje razvila hrv. akademija. Tako so mu Hrvatje mnogo zahvale dolžni! Od slik mu dajejo slavo: »Judita ubija Holoferna«, »Saloma«, »Potop«, »Sapho«, sveže in polne so. Vendar je njegovo največje delo »Pieta«, ki visi na steni Strossmayerjeve galerije. Znana je tudi slika »Pokrstenje Hrvata« in ciklus slik »Innocentia«.

poslednja je bolj ilustrativnega značaja.

Prav tiho je šla mimo nas Slovencev 75letnica rojstva in 50letnica znanstvenega dela velikega filologa dr. Avgusta Mušiča. Rodil se je 3. avgusta 1856. v Krki na Dolenjskem. Studiral v Novem mestu, Zagrebu, Leipzigu in Berlinu. Leto dni se je mudil v Italiji in Grčiji, da bi videl kraje nekdanjih Rimljanov in Grkov. Kmalu nato je zasedel stolicu vseuč. profesorja v Zagrebu za grško klasično filologijo, kjer je ostal do l. 1924. To leto je bil upokojen.

Znanstveno delo profesorja Mušiča je izredno obilno in gotovo nepregledno; komaj avtor sam bo mogel sestaviti popolno bibliografijo svojega ogromnega in vsestranskega dela. In še zmeraj dela.

Naj omenim samo drobce onega, kar je tudi za nas Slovence zanimivo: ker je Matica H. imela pred vojsko mnogo članov med Slovenci, je A. Mušič sestavil »Riječnik hrvatsko-slovenski«. Napisal je razprave: »Prešernov krst pri Savici«, »Slovensko nobeden«, »Moči i morati u slov. jeziku«, »Slovensko le«...

Prof. Mušič je znan tudi izven mej: med drugim je dopisni član grškega filološkega društva »Korais« v Atenah in član »Srpske kralj. akademije nauka u Beogradu«.

Njegovi učenci, slovenski in hrvatski, ga gotovo toplo nosijo v srcu.

Zadnja premijera na zagrebškem odru je bila Arriga Boita: »Melistofele«. Pravzaprav ni bila ta opera čista premijera, ker jo je Zagreb pred tridesetimi leti že imel na repertoiru, toda dve generaciji umetnikov sta od takrat že v grob legli in tudi gledalcev ni več. Kakor že toliko glasbenikov (Spohr, Gounod, Zöllner, Busoni, Wagner, Liszt, Schumann, Berlioz in drugi), tako se je tudi Boito naslonil na Goethevega »Fausta«. Prodrlo je delo Gounodovo v svetu. Boitov Melistofele ima 8 slik. Peli so z velikim uspehom Josip Križaj (Melistofele), Vilma Nozičeva (Marjeta), Mario Simenc (Faust) Baranović je dirigiral in dal vso svojo osebnost k močni ustvaritvi.

Naročajte knjižne zbirke Jugoslovanske knjigarnе

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Stalne službe

Želi dekle, 30 let staro, pri boljši krščanski družini 2—3 oseb. Prijazne ponudbe se prosijo poslati upravi »Slovenca« pod šifro »Poštena«.

Gospodinjstvo

Službo išče 49 let stara žena, poštena, zanesljiva in varčna. Najraje v župnišče ali kaj sličnega. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1975.

Službo dade

Notar. pripravnik

začetnika, sprejme Fran Štupica, notar pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Kovaški vajenec

pošten, zdrav, priden in kateri ima veselje do kovaštva, se takoj sprejme z vsjo oskrbo Trstenjak Jožef, kovač, Sv. Lenart, Slov. gorice.

Starejša zdrava žena

katera ima nekoliko pokojnine, dobi v bližini trnovske cerkve zaposlenje čez dan. — Ponudbe pod »Zanesljiva« upravi.

Delavca za skladišče

in služkinjo (sobarico) sprejemem. — Ponudbe z navedbo plače, prepisi spricval in sliko pod »Trgovina« upravi »Slovenca« št. 1934.

Drogerijskega pomočnika

priljubljenega, marljivega in energičnega, ki je odslužil vojaščinu, potrebuje Engleska drogerija, Knez Mihajlova 33, Beograd. — V ponudbi je treba navesti zadnje službeno mesto, zahtevek plače in kraj tožadev. učne dobe.

Vinska trgovina

renomirana, rabi za biv. Kranjsko dobrega, agilnega in vpejlanega potnika. Ponudbe pod »Dobra moč« na upravo Slovenca v Mariboru.

Vzgojiteljico

s perfektnim znanjem nemščine, po možnosti francoske ali italijanske, s prakso, sprejemem k dvema deklicama. Ponudbe z navedbo izobrazbe, prepisi spricval, »sliko in navedbo plačil. zahtevkov pod »Zdrava in energična« št. 1935 upravi.

Trgov. pomočnika

sprejemem v trgovino mešanega blaga. Naslov po ve uprave Slovenca pod št. 1972.

2 mizar. pomočnika

ki sta vajena tudi stavljenih del, sprejme takoj Ivan Čenčič, mizar, Selca nad Škofjo Loko.

Trgovsko vajenka

iz poštene krščan. družine s štirimi razredi meščanske šole, ne pod 16 let, se sprejme z vsjo oskrbo v hiši. Le one s prav dobrim ali odličnim uspehom naj pošljejo pisemne ponudbe na F. I. Goričar, modna in manufakturna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Učenko

pridno in pošteno iz ugledne obitelji, dobro računarico, sprejme Kos Ernest, trgov., Podstreda.

Zasluzek

Stalen in dober zaslužek

nudi domača tovarna agilen in zanesljivemu gospodu. — Ponudbe naj pošljejo na upravo »Slovenca« pod značko »Resno delo«.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast koncesionirana Prospekti zastoni Pišite ponil

Oblastv. koncesionirana šolerska šola

I. Gabersčik

bivši komisar za šolerske izpite, Ljubljana, Blewiesova cesta 52. Prihodnji redni tečaj se prične dne 2. marca. — Šola se preseli 1. marca in objavi naslov pravočasno v časopisih.

Pozor krojači, šivilje in nešivilje!

Z novo sezono je treba dobiti nove ideje in nuditi strankam nekaj novega, modernega. Zato obiščite zadnji večji krojni tečaj pred sezono, t. j. začetkom marca. Zavod nudi prvi preizkusni kroji. Atilni učenci-ke z lepim vedenjem po zaključku tečaja lahko nastopijo kot krojiteljice. — Isto se pomočnikom in pomočnicam reklamirajo službe. — Revnejšim ceneje. — Kroji po meri. Strokovno krojno učilišče, Ljubljana - Stari trg 19.

Denar

Družabnik za gostilno

trgovino ali kako drugo nudi se sprejme na prometnem kraju, 10 minut od postaje Domžale. Po dogovoru je tudi hiša na prodaj. Poizve se: Franc Vidmar, Zaboršt, Domžale

GRSITTE MNOGO

»ako ne čitate redno SLOVENCA«

Stanovanja

Na stanovanje

in dobro domačo hrano vzamem dve boljši osebi. Naslov v oglaš. oddelku »Slovenca« pod št. 2019.

Solidno gospodično

sprejemam na stanovanje. Naslov: Tržaška cesta 13, v trgovini nasproti tobačne tovarne.

Stanovanje

išče mirna gospa. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stanovanja«.

Vnajem

Delavnico

za malo obrt iščemo. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mala obrt«.

Trgovino

z mešanim blagom, v industrijskem kraju, tik farne cerkve, oddam vsled bolezni v najem. Najemnina samo 175 Din, potreben prevzem založbe. Zelo primerno za začetnike: ostalo po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Prometna točka« št. 1990.

Objave

Izjava.

Preključujem žalitve in obdolžitve, iznešene o Gorjaku Ivanu, sedlarju v Rušah, in se mu zahvaljujem za odstop tožbe. — Jug Ivan, posestnik, Ruše.

Svarilo!

Opozarjam cenjene odjemalce, da Franc Zabukovšek iz Celja, ni upravičen sprejemati za mene naročila, še manj pa kak denar. — Rudož Deržaj, Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Posredstva

Stavbne parcele

od 300—500 m² v občini Moste, proda Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani, Vidovdanska cesta št. 9. Poizvedbe od 8 do 12 in od 15 do 18 v pisarni.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljaj in srbež izgine, če uporabljate RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.

Stekleničica 20 Din. Proizvajal in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb Jelačićev trg 20.

TRGOVINA Z VINOM

na debelo išče spretnega

POTNIKA

Nastop takoj. Ponudbe z zahtevki pod »Vino« na oglašni zavod

ALOMA COMPANY — LJUBLJANA.

Elegantna hiša

z zelenjadinim ter sadnim vrtom poceni naprodaj. — Vransko p. Celju. Soršak.

Lepa trgovska hiša

na prometnem kraju s primernim vrtom, gospodarskim poslojem, s trg. koncesijo, ob železniški progi, na prejšnjem Sp. Stajerskem, se takoj proda ali da v najem. — Ponudbe na oglašni oddel. »Slov.« pod šifro »Hiša« št. 1928.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

Vsakovrstno zlato kupimo

po najvišjih cenah CERNE tuvehi Ljubljana Wollova alica št. 3

Kupimo rabljen, dobro ohranjen, prenosljiv

kompl. drog

z blazinjo. — Ponudbe z opisom in ceno na Sokolsko društvo Vitanje.

Prodamo

Mleko

Dobavljal bi dnevno z jutranjim vlakom 50 lit. ali več mleka v posodi, odjemalcu v Ljubljani. — Naslov pove uprava lista pod št. 1976.

Prodamo lokomobil

Lanz, vročeparo 48/60 72 HP, v brezhibnem stanju. Vprašanja na upravo lista pod št. 1985.

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

»Javor«

lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vojne zavarovalnice.

Naročajte SLOVENCA

najcenejši slovenski dnevnik

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Cesto že zadostuje samo enkratno čiščenje s prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelano ščetkico za zobe. Ostanke jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje z Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekhe ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tovornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 8.

Wiener Messe

8. do 14. marca 1931 (Rotunda do 15. marca)

Posebne prireditve:

Pohištvo / Reklama / Salon za modno kuhovino / Razstava antikvit in umetnin / Razstava »Novodobnega obratovanja« / Mednarodna razstava avt. mobilov in motornih koles / Sejm železnega in patent. pohištva / Razstava hranil in nasladil / Stavbarstvo in gradnja / Tehniške novosti in iznajdbe / Poljedelska in go. drska razstava / Avstrijska lovska razstava / Poljedelski stroji in orodje

Nobenega vizuma S se msko izkaznico in potnim istom prost prestop na meji v Avstrijo. Ogrski tranzitni vizum se dobi na meji proti predložitvi sejske izkaznice. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju ter na zrakoplovih. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejske izkaznice (po Din 50.—) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Wien VII.

kakor tudi — v dobi lipskega pomladanskega seja — pri Auskunftsstelle in Leipzigu Oesterr. Messehaus in pri častnih zastopnikih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31 / Zveza za tujski promet v Sloveniji »Putnik«, Dunajska cesta 1 in podružnica Hotel »Miklič« vis a vis kolodvora

Kot višek Dunajskega sejma priredi modna trdka

JULIUS KRUPNIK WIEN

čorek 10. marca 1931 v veliki dunajski koncertni dvorani (Wiener Konzerthausaal)

pomladansko in poletno modno revijo najfinije vrste s sodobnim in odličnejšim dunajskim umetnikom. Vstopnice naj se zahtevajo brzojavno.

Hotel Miklič v Ljubljani rabi za svoj prvovrstni hotel dnevnega (glavnega)

PORTIRJA

Reflektanti samo z večletno hotelsko prakso, večji slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, pridejo v poštev. Služba stalna.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim dne 28. februarja

v Florianski ulici št. 7 lastno mesnico

kjer bom cenj. odjemalcem kar najboljšo postregel ter se za obilen obisk najvjudneje priporočam.

Karol Južnič, mesar in prekajevalec, Ljubljana — Florjanska ulica št. 7.

Ali ste že poravnali naročnino?

Odda se stanovanje

iz ene sobe in kuhinje skupno z lokalom s stranskim vhodom, ki bi bil primeren za krojaško, čevljarstvo ali podobno delavnico, ali pisarno. Skupna najemnina Din 700.—. Poizve se Kongresni trg št. 2 v veži desno

Vsemogočni Bog je v svojem dopadenju poklical k sebi mojega srčno-ljubljenega, zvesto čuječega očeta, oziroma brata, strica in prastrica, gospoda

Alojzija Sucherja

trgovca in hišnega posestnika

v ponedeljek dne 23. februarja 1931 ob 22^h, po dolgi in težki bolezni, preidenega s svetotajstvi v 69. letu starosti.

Zemeljski ostanke dragega pokojnika bodo v četrtek dne 26. februarja t. l. ob 15 v kapeli mestnega pokopališča svečano blagoslovljeni, potem pa prenešeni na pokopališče Sv. Magdalene, kjer se polože k večnemu počitku v družinsko grobnico. — Sveta maša zadušnica se bo brala v petek 27. februarja ob 7 jutraj v župni cerkvi Sv. Magdalene.

Maribor, dne 25. februarja 1931.

Rosa Sucher, hči, v imenu vseh sorodnikov.

ZAHVALA

Za vse izraze blagodejnega sočutja k nenadomestni izgubi, ko nas je zapustil naš nepozabni soprog, oče itd., gospod

DR. JOSIP VREČKO

izrekam v imenu naše rodbine iskreno zahvalo vsem onim, ki so se dragega pokojnika spomnili in mu dali zadnje spremstvo. Osebito se zahvaljujem častiti duhovščini, Celjskemu Sokolu, pevcem, vsem darovalcem krasnih vencev, posebno pa g. dr. Juro Hrašovcu za njegove globoko občutene poslovilne besede ob grobu.

Prosimo vse, da ohranite predragega pokojnika v dobrem spominu.

Celje, dne 26. februarja 1931.

Rozina dr. Vrečko-ova.